STRAŽAN

Uradno glasilo občine Straža, leto 10, številka 45, September 2019

Dolenja Straža

Straška jesen

STRAŽA
Kraj topline, zelenja in modrine

Dolenjski dnevi na Krki 2019

Občina Straža je z domačimi društvi že 10. leto zapored od 28. 6 do 1. 7. 2019 organizirala prireditve v okviru dogodkov Poletni dnevi v Občini Straža.

Petkovo popoldne je bilo namenjeno našim najmlajšim. V prijetnem zavetju dreves in reke Krke so otroci ustvarjali na grafičnih delavnicah, se zabavali na mavričnem toboganu in v poslikavi obraza. V večernem času se je na peš mostu odvil koncert primorske klape Semikanta. Sledil pa je spust lučk želja.

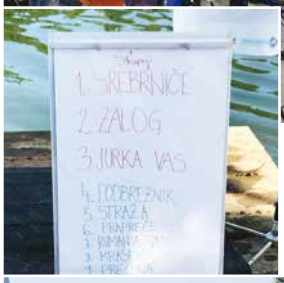
V soboto dopoldan se je odvil spust za otroke iz projekta Boterstvo, kjer so se otroci z rafti popeljali z evropskimi in svetovnimi prvaki v raftingu. Po koncu spusta je sledilo prijetno druženje s člani rafting kluba Gimpex Straža in Marijanom Novino.

V nedeljo je sledil že tradicionalni spust po reki Krki od Soteske do Zaloga. Udeležencev je bilo veliko in tudi vreme nam je bilo naklonjeno. Med spustom je čakala udeležence tudi manjša zakuska, da so lažje prispeli do cilja, in seveda vodni most. Na cilju v Zalogu so za vse lačne in žejne poskrbeli člani PGD Dolenja Straža. Udeleženci so se zabavali ob gledanju zabavnih iger, kjer so sodelovale ekipe iz posameznih vasi iz Občine Straža in ekipe iz sosednjih občin. Vse ekipe so se trudile na vso moč, zmagala je ekipa iz Srebrnič, drugo mesto je pripadalo Zalogu in tretje mesto ekipi iz Jurke vasi. Za dobro glasbeno razpoloženje je poskrbel ansambel Petan, manjkala pa ni niti zabava za otroke.

Andreja Kren

Obvestilo uredniškega odbora:

Zadnji rok za oddajo člankov za naslednjo številko je 1. december 2019. Prispevke lahko pošljete na elektronski naslov strazan@obcina-straza.si v neoblikovanem Wordovem dokumentu, slike, ki spadajo zraven, pa posebej (ne v istem dokumentu kot besedilo) v .jpg formatu. Za prispevke, ki bodo na omenjeni naslov prispeli kasneje, uredništvo ne more zagotoviti, da bodo objavljeni v tekočem izvodu glasila. Uredništvo si tudi pridržuje pravico, da članke, ki niso vezani na prihodnji datum, objavi v naslednji številki Stražana.

Stražan je javno glasilo, ki objavlja prispevke in fotografije in jih obenem uporablja za objavo na družabnih omrežjih, na spletni strani Občine in za ostale promocijske namene. Če se ne želite pojavljati na omenjenih fotografijah, vas vljudno prosimo, da se na javnih prireditvah med fotografiranjem umaknete. Hvala za razumevanje!

URADNO GLASILO OBČINE STRAŽA

KOLOFON

Urednica: **Maja Medic**

Uredniški odbor: **Andreja Kren, Rafaela Novak Kren, Anica Nose, Marko Rudolf, Karmen Turk**

Lektoriranje: **Nina Berkopec**

Avtor fotografij na naslovnici: **Marko Rudolf.** *Ostale fotografije:* **arhiv Občine Straža, avtorji prispevkov ter člani društev.**

E-naslov uredništva: **strazan@obcina-straza.si**

Sprejem fantastičnih 13 - Evropski prvaki v raftingu

Na reki Vrbas v Banja Luki se je od 12. do 14. julija odvijalo evropsko prvenstvo v raftingu. V Banja Luki je bilo 36 ekip iz 12 držav. Naši fantje, ki so slovenske in straške barve zastopali v kategoriji do 19 in do 23 let, so domov prinesli kar 10 medalj in premagali vso veslaško elito.

V kategoriji do 19 let so evropski prvaki v raftingu na divjih vodah ekipno postali Luka Palčič, Matija Krštinc, Jan Perme, Aljaž Potisek, Nejc Hönigman in kapetan ekipe Matej Sabljak.

V kategoriji do 23 let pa so evropski prvaki ekipno postali Miha Mazovec, Denis Dragovič, Luka Palčič, Matej Sabljak, Nejc Hönigman in kapetan Jan Avsenik.

Da pa so fantje z dušo in telesom predani temu športu, so zagotovo zaslužni trener Marko Mihelič, predsednik Rafting kluba Gimpex Straža Andrej Petkovič in nepogrešljiva Miha Movrin kot kondicijski trener in Simon Bobnar.

Ker so fantje Stražo zopet postavili na prvo mesto v Evropi, kar se tiče tekmovanja v raftingu na divjih vodah, jih je 11. 07. 2019 sprejel tudi domači župan Dušan Krštinc in zvesti navijači.

Ob tej priložnosti jim je župan podelil praktične nagrade.

Andreja Kren

Dobrodelni spust za otroke iz projekta Botrstvo

Letošnji Dolenjski dnevi na Krki so imeli tudi dobrodelni pridih. Občina Straža in Rafting klub Gimpex Straža sta ob pričetku letnih počitnic petdesetim otrokom iz projekta Botrstvo v Sloveniji in prostovoljcem, ki celo leto pomagajo drugim otrokom in naredijo veliko za skupnost in delujejo pod okriljem ZPM Ljubljana Moste Polje in v sodelovanju z DPM Mojca in DRPD Novo mesto, omogočila pravo adrenalinsko dogodivščino.

S svetovnimi prvaki v raftingu smo jih 29. junija popeljali po reki Krki ter s tem omogočili prijeten začetek počitniških doživetij in enake možnosti vrstnikom. Po spustu z rafti, za zaključek, smo gostitelji otrok prav zanje pripravili še zabavni piknik in jim še dodatno popestrili počitniški dan. Za zabavo je poskrbel Marijan Novina.

Ta dobrodelni spust smo lahko v celoti izpeljali tudi s pomočjo nekaterih donatorjev, ki so z veseljem pristopili k sodelovanju. Hvala za to lepo gesto.

Takšna srečanja želimo vsi skupaj otrokom z manj priložnostmi omogočiti prav vsako leto.

Karmen Turk

Obnova pločnika in državne ceste v Straži

V juliju 2019 so bila izvedena vzdrževalna dela na regionalni cesti v Straži, med železniškim prehodom in mostom preko reke Krke.

Po naročilu DRI je bila urejena kanalizacija za odvodnjavanje ceste in izvedena preplastitev cestišča. Občina Straža je financirala obnovo pločnika in cestne razsvetljave v dolžini 150 m v skupni vrednosti 23.100 €. V sklopu vzdrževalnih del je Zavod za blagovne rezerve obnovil še nivojski železniški prehod.

Matjaž Petruna

Vzpostavljena nova avtobusna linija

V septembru je bila vzpostavljena nova avtobusna linija prevoznika Arriva Dolenjska in Primorska na relaciji Straža-Podgora-Prečna-Novo mesto. Objavljamo vozni red.

Karmen Turk

		ODHODI	PRIHODI
Postajališča	km	1	2
		Š2	Š2
Straža	0	**7:45**	**12:32**
D. Straža	2	**7:48**	**12:29**
Podgora	4	**7:51**	**12:26**
Marof	5	**7:53**	**12:24**
Prečna	6	**7:56**	**12:21**
Bršljin / Čefidelj	8	**8:01**	**12:16**
Bršljin / Novoteks	8	**8:02**	**12:15**
Novo mesto / Bršljin	9	**8:03**	**12:14**
Novo mesto / novi most	11	**8:05**	**12:12**
Novo mesto	11	**8:07**	**12:10**

Obdobje, v katerem se opravlja prevoz: 1. 9. 2019 - 2. 12. 2019

Županov sprejem za učence OŠ Vavta vas ob zaključku šolskega leta

Na Občini Straža vsako leto ob koncu šolskega leta pripravimo sprejem za vse devetošolce domače osnovne šole. Tudi letos je 14. 06. 2019 župan Dušan Krštinc skupaj s sodelavkami v Kulturnem domu v Straži sprejel učence zadnjih razredov osnovne šole. Na novi življenjski poti jim je zaželel vse dobro in uspešno premagovanje novih izzivov. Podelil jim je praktična darila.

Na sprejem so bili povabljeni tudi učenci, ki so v šolskem letu dosegli pomembne dosežke – zlate medalje na področju šolskih tekmovanj na državnem nivoju.

Karmen Turk

Podpis medsebojnega dogovora o sodelovanju Rafting kluba Gimpex Straža in Rafting kluba Drinska regata iz Srbije

Predsednik Rafting klub Gimpex Straža in predsednik Rafting klub Drinska regata iz Ljubovije sta v petek, 6. 9. 2019, v Kulturnem domu v Straži podpisala sporazum o sodelovanju.

S podpisom sporazuma želita oba kluba okrepiti medsebojno izmenjavo strokovnih izkušenj in sodelovanja na področju vodnega športa preko treningov in posvetovanj med ekipami ter tako prispevati k skupnemu napredku na obeh straneh.

Karmen Turk

Delo Občinskega sveta december 2018-julij 2019

1. seja v IV. mandatu Občinskega sveta Občine Straža je bila 18. decembra 2018.

Svetniki smo se seznanili s poročili občinske volilne komisije o rezultatih volitev v občinski svet in za župana. Sledilo je imenovanje mandatne komisije, ki je izvoljenim svetnikom in županu potrdila mandate.

Člani občinskega sveta v tem mandatu so: mag. Samo Jakljič, Albin Kregar, Borut Likar, Damjan Jerman, Mateja Merlin, Marija Mihelič, Anica Nose, Katarina Petan, Franc Plut, Tomislav Salopek, Zdravko Turk in Pavel Vidic.

Po svečani prisegi je župan Dušan Krštinc prvič v novem mandatu nagovoril občinski svet.

Imenovana je bila tudi komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, ki jo sestavljajo:

Predsednik: Borut Likar. Člani: Albin Kregar, Franc Plut, Katarina Petan in Zdravko Turk.

2. seja (31. januar 2019)

Na drugi seji so bila imenovana delovna telesa. Ustanovljena je bila tudi Komisija za varstvo okolja.

Občinski svet Občine Straža je potrdil predlog Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja glede sestave delovnih teles občinskega sveta:

1. Komisija za statut in poslovnik: Predsednica: Marija Mihelič. Člani: Borut Likar, mag. Samo Jakljič, Katarina Petan, Franc Plut.
2. Odbor za družbene dejavnosti: Predsednik: Damjan Jerman. Člani: Pavel Vidic, Anica Nose, Simona Franko, Robert Kren.
3. Odbor za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem: Predsednica: Mateja Merlin. Člani: Marija Mihelič, Zdravko Turk, Dejan Hadžič, Janez Mede.
4. Odbor za okolje, prostor, komunalo in promet: Predsednik: mag. Samo Jakljič, Albin Kregar, Katarina Petan, Alojz Knafelj, Lidija Plut.
5. Odbor za lokalno samoupravo: Predsednica: Lili Šiler. Člani: Tomislav Salopek, Franc Plut, Julijan Taljat, Srečko Kovačec.
6. Varnostni sosvet; Predsednik: Damjan Jerman. Člani: Pavel Vidic, Tomislav Salopek, dr. Anton Olaj, Sandi Kavšček.
7. Komisija za štipendiranje: Irena Jerič, Vilma Poglavc, Simona Gerbajs.
8. Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu; Predsednik: Borut Šušteršič. Člani: Bogdan Burgar, Anamarija Taljat, Drago Irt, Štefan Horvat, Tomaž Agnič, Matjaž Petruna.
9. Uredniški odbor glasila Stražan: Maja Medic, Andreja Kren, Rafaela Novak Kren, Anica Nose, Marko Rudolf, Karmen Turk.
10. Komisija za varstvo okolja: Predsednik: Franc Plut. Člani: Janez Kržan, Momčilo Maksimović, Jože Kregar, Otmar Colarič, Boštjan Gašperšič.

3. seja (14. marec 2019)

Čeprav je župan dal na dnevni red obravnavo in sprejem Spremembe in dopolnitve Statuta in Poslovnika Občine Straža, smo svetniki izglasovali umik teh dveh točk iz dnevnega reda, saj je prevladalo mnenje, da je potrebna dopolnitev še z drugimi vsebinskimi zadevami in da je treba v pripravo vključiti zainteresirano javnost.

Soglasno je bil sprejet Poslovni plan Komunale Novo mesto, medtem ko je bilo pri rebalansu proračuna bolj na tesno. Šest svetnikov je bilo za in 5 proti. Glavni očitek je bil, da se z rebalansom rešujejo zadeve za nazaj in zaznati je bilo negospodarno razpolaganje s finančnimi sredstvi in »novi« svetniki niso sodelovali pri sprejetju proračuna. (Proračun je potrdil prejšnji občinski svet).

Občinski svet je soglasno potrdil tudi prejemnike občinskih priznanj: Priznanje Alojzija Pirca se podeli Branetu Faleskiniju, priznanje Jožeta Dularja se podeli OŠ Vavta vas, priznanje Franca Červana pa se podeli Simonu Bobnarju in Andreju Petkoviču.

4. seja (11. april 2019)

Na seji je bil sprejet Zaključni račun Občine Straža za leto 2018 ter Poročilo o realizaciji načrtov ravnanja s stvarnim premoženjem Občine Straža za leto 2018. Svetniki smo se seznanili s Spremembami in dopolnitvami prostorskega načrta OPN 2. Obrazložitev je podala predstavnica podjetja ACER d.o.o. Podanih je bilo kar nekaj predlogov in pripomb: Umestitev Doma za starejše, dnevna oskrba za starejše, preimenovanje ind. cone Straža v Industrijsko cono Novoles, angaziranje svetnikov in občanov za predloge …

Potrjen je bil tudi sklep o izdaji soglasja k ceni socialnovarstvenih storitev pomoč na domu v Občini Straža. Pomoč družini na domu je pravica upravičenca in obveznost občine, ki izhaja iz 99. člena Zakona o socialnem varstvu. Pomoč družini na domu vsebuje socialno oskrbo, ki je namenjena upravičencem, ki imajo zagotovljene bivalne in druge pogoje za življenje v svojem okolju, zaradi starosti, invalidnosti ali kronične bolezni pa se ne morejo oskrbovati sami, njihovi svojci pa take oskrbe ne zmorejo ali zanjo nimajo možnosti. Občina ima podpisano pogodbo z Domom starejših občanov, ki kakovostno in kvalitetno zagotavlja izvajanje javne službe pomoč družini na domu v območju Občine Straža.

Sledila je dolga razprava o bodočnosti Letalskega centra Dolenjske.

Župan je predlagal 5 variant; varianta 0: Ohranitev obstoječega stanja, varianta 1: Z letališčem upravlja Občina Straža, varianta 2: Občina Straža podeli koncesijo za upravljanje z letališčem, varianta 3: Občina Straža odda letališče v poslovni najem ter varianta 4: Občina Straža proda letališče.

Svetniki smo bili odločno proti varianti 4. Za potrditev ene od ostalih variant pa je potrebno analizo dopolniti še z variantami glede kratkoročnega in dolgoročnega razvoja letališča. Potrebno je preučiti tudi vpliv na okolje. Letališče se za dobo 2 leti da v brezplačno urejanje Aero klubu Novo mesto, ki je tudi do sedaj upravljal z letališčem.

Seznanjeni smo bili tudi z Letnim poročilom OŠ Vavta vas in Knjižnice Mirana Jarca za leto 2018.

Borut Likar je v imenu svetniške skupine LKOS predstavil Smernice dela župana v odnosu do občinskega sveta, ki dopolnjujejo nekatere obveze in aktivnosti med županom in Občinskim svetom, ki so sicer opredeljene v Statutu Občine Straža in Poslovniku Občinskega sveta Občine Straža ter drugih občinskih aktih, saj je šla marsikatera odločitev »mimo« občinskega sveta in so bili svetniki o določenih projektih in odločitvah seznanjeni že po realizaciji.

OS je za odgovorno urednico glasila Stražan imenoval Majo Medic.

5. seja (23. maj 2019)

Na seji je bilo sprejeto kar nekaj odlokov. Po predlaganih popravkih in dopolnilih je bil sprejet Odlok o postopkih in merilih za sofinanciranje letnega programa športa v Občini Straža. Ena od predlaganih dopolnitev je bila tudi, da se v glasilu Stražan in na oglasni deski Občine Straža objavijo podatki o višini prejetih sredstev posameznih društev. Prav tako je dodan člen, da se v primeru nenamenske porabe denarja sredstva vrnejo.

OS je zavrnil predlog o nakupu nepremičnine na naslovu Vavta vas 45, Straža. Cena za ta objekt je glede na stanje previsoka.

Soglasno je bil sprejet pravilnik o pogojih in kriterijih ter postopku sprejema otrok v vrtec Krkine lučke pri OŠ Vavta vas. Zaradi neugodnih finančnih posledic za občino s strani države smo sprejeli predlog, da se ukine občinsko sofinanciranje cen vrtcev.

Po daljši razpravi pa je bil zavrnjen predlog novih cen vrtcev (5 za in 6 proti). Dvig cen se je večini svetnikov zdel previsok in bi močno udaril po žepu staršev. Predlagano je bilo, da se še enkrat naredi izračun dejanskih stroškov in preveri, kje so še rezerve za manjši dvig cen.

Obravnavali in sprejeli smo Sklep o potrditvi elaboratov in cen storitev obveznih gospodarskih javnih služb varstva okolja in subvencij cen v Občini Straža. Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja predvideva, da ob spremembi cen komunalnih storitev izvajalec gospodarske javne službe pripravi elaborat o oblikovanju cen storitev javne službe in jo posreduje občinskemu organu v potrditev. Le-ta določi višino zaračunanih cen za posamezno storitev in višino morebitnih subvencij za pokrivanje razlik med lastno ceno in zaračunano ceno storitve. Cene komunalnih storitev se v Občini Straža niso spreminjale že od leta 2014. Zaradi vse višjih proizvodnih stroškov posameznih komunalnih storitev je Komunala predlagala nove cene komunalnih storitev. Po predstavitvi, ki jo je podal direktor Komunale NM Gregor Klemenčič, smo svetniki sprejeli sklep o povišanju cen. Cena teh storitev se bo za 4 člansko družino (individualna hiša, s priključkom DN 20 in s kanalizacijskim priključkom ter povprečno porabo 14 m^3) povišala za 4,16€. Občina Straža bo tako s to podražitvijo za pokrivanje razlik cen komunalnih storitev letno namenila 29.000€.

Soglasno so bili sprejeti: Letni program športa v Občini Straža za leto 2019, Letni program kulture za leto 2019 in Letni program socialnega varstva v Občini Straža za leto 2019, Letno poročilo za leto 2018 Komunale Novo mesto in Letno poročilo Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto.

Predstavnica podjetja Dolenjska projektiva je predstavila idejno zasnovo obvoznice Zalog. OS je predlagal, da naj bo javna obravnava in razprava z občani v Zalogu in da se objavi na spletu.

6. seja (9. julij 2019)

Župan nas je seznanil, da je za mesto podžupanje imenoval Katarino Petan (Nova Slovenija - Krščanski demokrati).

Na seji je bilo podano Poročilo o izvrševanju Proračuna Občine Straža v prvem polletju 2019.

Sprejet je bil Dopolnjeni osnutek Odloka o spremembah in dopolnitvah občinskega prostorskega načrta Občine Straža – SD OPN 2.

Dolga razprava je potekala glede Odloka o ustanovitvi skupne občinske uprave Dolenjske.

Občina Straža in Mestna občina Novo mesto sta že ustanovili Skupno občinsko upravo Medobčinski inšpektorat in redarstvo za upravljanje upravnih in prekrškovnih nalog na področju medobčinske inšpekcije in medobčinskega redarstva, ki je pričela s svojim delovanjem 1. 1. 2017. Od leta 2020 naprej pa bodo začele veljati nove določbe glede financiranja skupnih občinskih uprav in razširil se bo seznam področij skupnega sodelovanja. Predmet sofinanciranja bodo plače in drugi izdatki ter prispevki delodajalca za zaposlene v skupni občinski upravi. Sprememba zakona pa je dvignila tudi prag za sofinanciranje z dosedanjih dveh na najmanj tri občine. Tako smo svetniki odločali o ustanovitvi skupne občinske uprave z MO Novo mesto in Trebnje. Kljub neupravičenim in upravičenim pomislekom je bil sklep sprejet. Največji pomislek glede skupne občinske uprave je realno zmanjševanje stroškov in zastopanje interesov Občine Straža v upravljanju skupne občinske uprave glede na različno velikost občin v skupni občinski upravi. Obstaja bojazen, da se bo formiral dodatni upravni aparat skupne občinske uprave, ki bo izničil morebitne prihranke. Drugi pomislek je način odločanja o skupni občinski upravi. Občina Straža bo enakopravno odločala samo, če bodo imele vse tri občine enak delež glasu pri odločanju. V prid je določba v odloku, da občine lahko izstopijo od Skupne občinske uprave, če se bo izkazalo, da to sodelovanje ni v redu.

Na seji je bil predstavljen nov cenik za plačilo vrtca, kjer so bile cene nekoliko nižje od predlaganih na 5. seji. Zaradi dviga plač v javnem sektorju in dejstvu, da se vrtec ni podražil že od leta 2008 je skok plačila kar velik, vendar smo po predstavitvi dejanskih stroškov delovanja vrtca sprejeli nove cene vrtca. Cena programa za otroke prve starostne skupine se poveča za 9,4 %, cena programa druge starostne skupine pa za 6,76 %.

Polna cena, brez sofinanciranja občine, tako za prvo starostno obdobje znaša 463,60 € za prvega otroka, za drugo starostno obdobje pa 355,40 €.

Nadzornica Anita Avbar Salopek je podala Poročilo o opravljenem nadzoru zaključnega računa Občine Straža za leto 2017. Namen nadzora je preveriti zakonitost ter pravilnost poslovanja ter oceniti učinkovitost ter gospodarnost porabe občinskih proračunskih sredstev. Glavne nepravilnosti pri preverjanju gospodarnosti z denarjem same Občine so bile pri plačilu energentov in najemnine, predvsem pa pri plačilu stroškov kurilnega olja, ki ga plačuje Občina Straža najemniku PGD Vavta vas (preplačilo skoraj za 80 %). Nepravilnosti oz. nejasnosti so bile tudi pri prodaji zemljišč v Obrtni coni Zalog. Pregledani so bili tudi stroški gašenja požara v Ekosistemih v Zalogu v višini skoraj 35.000 €. NO je predlagal izterjavo stroškov od zavarovalnice in Ekosistemov.

Pri preverjanju porabe sredstev, ki so jih prejeli za delovanje na podlagi razpisa, je NO preveril: Društvo upokojencev Straža, Društvo za razvoj Straže in OŠ Vavta vas, Športno rekreativno društvo Breza, ŠD Straža, Kajak kanu klub Straža in Rafting klub Gimpex Straža. Nadzorni odbor je ugotovil kar veliko nepravilnosti. Izjema je le OŠ Vavta vas.

Ugotovljeno je bilo, da so bila sredstva v veliki meri porabljena v nasprotju s programom, predloženim v razpisu. Poleg nenamenske porabe nekateri niso imeli ustreznih računov kot dokaz, kar kaže na neurejenost finančnega poslovanja.

Čeprav je NO Občini oz. županu predlagal določene ukrepe, slednji ni reagiral. Nadzorni odbor je predlagal, da se na novo določi mesečni znesek najemnine in uskladi stroške obratovalnih stroškov. Glede društev pa, da društva vrnejo dobljena nenamensko porabljena sredstva in

da se v naslednjem letu ne smejo javiti na razpis, občina tega ni storila. Ravno zato je prišlo do vroče debate na sami seji. Svetniki zahtevamo, da občina ukrepa v primeru zlorab denarja naših občanov. Župan je obljubil, da bo to upošteval.

Sprejet je bil tudi sklep, ki ga je podal Borut Likar (LKOS), da se dodeljevanje sredstev društvom, ki se financirajo iz proračuna občine, izplača v prvi polovici leta.

Korespondenčna seja

V nujnih primerih, ko je potrebno sprejeti odločitev v krajšem času, kot pa je mogoče sklicati sejo občinskega sveta, in gre za manj pomembno zadevo, lahko občinski svet odloči o zadevi ne da bi se sestal (korespondenčna seja). Članom občinskega sveta se pošlje obrazložen pisni predlog sklepa ter glasovnico po elektronski pošti.

V tem obdobju smo imeli dve taki seji.

Na prvi taki seji je bil sprejet Odlok o dopolnitvi Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Vavta vas (dodaten prostor za izvajanje varstva v Zdravstvenem domu v Straži). Kljub morda ne najbolj ustreznem prostoru nismo našli boljše rešitve.

Na drugi seji pa je bil sprejet Letni program športa v Občini Straža za leto 2019.

Pobude in vprašanja

Na vsaki seji so bile podane tudi pobude in vprašanja, ki jih svetniki zastavljamo županu. Veliko vprašanj in pobud je bilo za ureditev cestne infrastrukture na posameznih odsekih, ureditev zobozdravstvene storitve v Straži, opozarjanje na neodgovorno ločevanje odpadkov občanov, vprašanje glede optike po vaseh, reševanje cestne problematike v Vavti vasi, predlog za ureditev ceste do stadiona v Vavti vasi in infrastruktura, industrijska cona v Zalogu, sanacija pogorišča v Zalogu … Na vprašanja in pobude je odgovarjal župan. Nekatere stvari so se hitro uredile, na nekatere bolj pereče pa nismo dobili zadovoljivih odgovorov. Med njimi vprašanja glede prodaje in zaveze novega lastnika Novolesa, podatkov o najemnikih parcel pri letališču in višini najemnine, gospodarjenju z nepremičninami v lasti občine, neustreznem podeljevanju občinske štipendije …

Pozivam občane Občine Straža, da se s pobudami in vprašanji obrnejo na svetnike ali na občinsko Upravo. Vsako vprašanje in pobuda pa tudi kritika bo pripomogla k boljši in prijazni občini.

Kot je poudaril župan na slavnosti seji, je potrebno, da z vlakom potujemo v isto smer. Res je. Le tako bomo lahko prispevali v dobrobit občank in občanov.

Samo naj se vagoni ne ločijo po razredih.

Poročilo iz šestih sej je le kratek povzetek. Gradivo in zapisnike sej si lahko preberete na spletni strani Občine Straža pod zavihkom OBČINA in SEJE OBČINSKEGA SVETA IN DELOVNIH TELES.

Anica Nose

Eden od predlogov še čaka na realizacijo – luža v Rumanji vasi pri Mladinskem domu

ŠRD Breza na Drinski regati v Ljuboviji

Letos je ŠRD Breza organizirala izlet v Srbijo, kjer smo se udeleženci udeležili tradicionalne Drinske regate v mesecu juliju 2019, ki jo vsako leto organizira Občina Ljubovija.

V petek, 12. julija 2019, smo se v zgodnjih jutranjih urah z avtobusom odpravili proti Republiki Srbiji. Pot je trajala kar 9 ur. Nastanjeni smo bili v manastirju Sv. Nikolaj Srpski, v Soko gradu. V soboto, 13. julija 2019, smo se udeležili tradicionalne Drinske regate, dolge 40 km, na kateri je sodelovalo kar 1.500 plovil in 20.000 udeležencev. V nedeljo, 14. julija 2019, smo se v dopoldanskih urah odpravili proti domu.

Udeležba na tako veliki regati je bila izredno lepa izkušnja za vse udeležence izleta.

Sekcija za proste dejavnosti ŠRD Breza, Lidija Plut

Zaključek dolenjske rekreacijske lige 2019

V športnem parku ŠRD Breza je potekal zaključni turnir rekreacijske lige Dolenjske v balinanju. Tekmovalo je 7 ekip. Zmagovalci so postali balinarji ŠRD Breze. Po končanem turnirju pa je sledila še podelitev pokalov za sezono 2019. Zmagovalci so postali balinarji Drske 2, balinarji ŠRD Breza so tokrat osvojili tretje mesto.

Za ŠRD Breza,
Anton Bukovec

Balinarji ŠRD Breze spet presenečajo

19. 5. 2019, je na balinišču BK Drska potekal kvalifikacijski turnir starejših članov OBZ Dolenjske. V finalnem obračunu so balinarji ŠRD Breze premagali BK Krško z rezultatom 9:5 in se s tem uvrstili na zaključni turnir BZS, ki bo potekal v Miljah pri Kranju. Čestitam!

Za balinarsko sekcijo ŠRD Breza,
Anton Bukovec

Nočni nogometni turnir za pokal ŠD Straža

V ponedeljek, 24. 6. 2019, smo člani organizirali tradicionalni nočni turnir za pokal ŠD Straža. Turnirja se je udeležilo devet ekip. S samim turnirjem smo organizatorji zadovoljni in upamo, da so enako zadovoljni tudi vsi tekmovalci. Hvala vsem sponzorjem in donatorjem. Se vidimo naslednje leto.

Vrstni red: 1. mesto: Meniška vas, 2. mesto: ŠD Straža, 3. mesto: NK Žužemberk

Lep športni pozdrav. Člani ŠD Straža.

Bogdan Burgar

Državno prvenstvo v ŠRD Breza

V športnem parku Breza je potekalo državno prvenstvo ženskih članskih dvojic 2019. Ob tej priliki bi se zahvalil BZS za zaupano organizacijo prvenstva. Velika zahvala vsem udeleženkam turnirja za potrpljenje. Hvala obema sodnikoma (Ivici in Tomažu). Hvala tudi BK Makute, ki je v "zadnjih minutah" vskočil in nam ponudil igrišča. VELIK hvala vsem članom kluba, ki so pomagali, da smo turnir kljub slabemu vremenu speljali do konca.

S ponosom lahko ugotovimo, da je letošnji turnir kljub velikim težavam z vremenom uspel, zato menim, da je treba igrišče pokriti, če hočemo v bodoče organizirati še kakšno podobno tekmovanje. Se vidimo ponovno v prihodnje, z balinarskim pozdravom dober met.

Za balinarsko sekcijo ŠRD Breza,
Anton Bukovec

Turnir za pokal občine Straža

29.6.2019, je v športnem parku Breza potekal turnir trojk za pokal občine Straža. Sodelovalo je 12 ekip.

Prvo mesto: BK Krim Ljubljana

Drugo mesto: BK Šiška Ljubljana

Tretje mesto: BK Krško

Četrto mesto: BK Drska

Naj bližalec je postal Urh Luka iz Krima.

Naj zbijalec Urbančič Damjan.

Za balinarsko sekcijo ŠRD Breza,
Anton Bukovec

33. Straška jesen je končana

Turistično društvo Straža je skupaj z domačimi društvi in Občino Straža speljalo že 33. Straško jesen.

Straška jesen se je pričela z zaključnim koncertom Poletnih glasbenih uric v izvedbi Pihalnega orkestra Krka, nadaljevala se je z žetvijo in metvijo prosa, likovno kolonijo, na kateri je sodelovalo 21 ljubiteljskih slikarjev, krvodajalsko akcijo, predavanjem na temo ločevanja odpadkov, s turnirjem v balinanju za ženske in moške v izvedbi DU Straža, predavanjem za vinogradnike. Vrhunec je straška jesen dosegla 7. in 8. septembra, ko je potekalo tekmovanje v igranju na diatonično harmoniko pod pokroviteljstvom harmonike Fink. Tekmovalci so bili odlični in komisija, v sestavi predsednika komisije Petra Finka ter obeh članov Tomaža Hribarja in Blaža Hotevca, je imela težko nalogo. V kategoriji do 12 let je tretje mesto zasedla Katja Zelnikar iz Grosuplja, drugo mesto je osvojil najmlajši tekmovalec Miha Pavlin iz Dolenjskih Toplic in prvo mesto je pripadalo Gašperju Štajnarju iz Škofljice. V kategoriji od 13 do 18 let je tretje mesto pripadlo Marku Malenšku iz Novega mesta, drugo mesto je zasedel Aljaž Zelnikar iz Grosuplja in prvo mesto je po oceni strokovne komisije pripadlo Luki Banu iz Rateža. V kategoriji od 18 let dalje je tretje mesto zasedel Zlatko Mohorič, drugo mesto je pripadlo Alojzu Murglju in prvo mesto je zasedel Jurij King. V letošnjem letu se je na tekmovanju izbiral tudi absolutni zmagovalec med tekmovalci, kar je postal Luka Ban. Absolutni zmagovalec je iz rok Tomaža Hribarja prejel nagrado in to je snemanje v glasbenem studiju Tomaža Hribarja. Poleg tega pa je bila s strani komisije podeljena še nagrada za izvedbo Avsenikove skladbe, ki je šla v roke Dominiku Grahku Ličanu s Trojan, ki je prav tako prejel nagrado snemanje v glasbenem studiju Tomaža Hribarja. Odvila se je tudi otvoritev; razstave ročnih del DU Straža, razstave šarkljev TD Straža, razstave likovnih del 7. likovne kolonije, razstavljeni pa so bili tudi izdelki nastali na delavnicah Večgeneracijskega centra RIC Novo mesto. Oba dogodka je povezovala Andreja Kren. Večer se je zaključil z ansamblom Gašperji in s klapo Bonaca.

Zadnji dan 33. straške jeseni se je odvila osrednja prireditev, povorka na temo SAMOOSKRBA. Vozovi, ki so jih pripravili v posameznih vaseh, so bili lepo pripravljeni in res na simpatičen način so udeleženci na vozovih prikazali pomen samooskrbe s hrano. Smeha na letošnji povorki res ni manjkalo, za kar je poskrbela tudi simpatična voditeljica Jasna Kuljaj. Po povorki je sledila gasilka veselica PGD Vavta vas z ansamblom Topliška pomlad.

Gasilci so v soboto in nedeljo odlično poskrbeli za hrano in pijačo. Več o dogajanju pa si lahko pogledate v galeriji slik na spletnih straneh: straskajesen.obcina-straza.si in http//td-straza.eu.

Andreja Kren

33. Straška jesen o samooskrbi

Turistično društvo Straža je skupaj z Občino Straža pripravilo že 33. Straško jesen. Osrednja tradicionalna prireditev je v nedeljo popoldne, 8. septembra, privabila množico obiskovalcev. V povorki na temo samooskrba so sodelovali praporščaki, harmonikar in narodne noše. Obiskovalce je navdušil Andrej iz Amigo bara s svojimi konji in kočijo. Predstavili so se najmlajši folkloristi Brbučki. Najprej je zbrane pozdravil Pavel Vidic, predsednik Turističnega društva, ki je dejal, da se ob tem dogodku ne ohranja le dediščina, ampak se povezujejo ljudje po krajih, ko se pripravljajo na predstavitev zgodbe na posameznem vozu. Vse zbrane je pozdravil tudi straški župan Dušan Krštinc, ki je dejal, da ta dan praznujemo tudi praznik Marijinega rojstva ali malo mašo. Čas je že jesensko obarvan. Za mali šmaren velja pregovor: mala maša za sukno vpraša. Slovenski kmet je bil zelo odvisen od narave, obdeloval je košček zemlje, kjer si je pridelal domačo hrano. V povorki so na desetih vozovih, ki so jih pripravili v Hruševcu, Podgori, Rumanji vasi, Straži, Vavti vasi, na Vrhu, v Dolenji Straži, na Selih, v Jurki vasi in na Drganjih selih obiskovalcem domiselno predstavili samooskrbo: kmetijstvo, pripravo masla, rejo kokoši in domačih jajc. Zelo pomembno je kvalitetno seme, mlin ter delo mlinarja, prikaz, kako se cepi sadno drevje, vlaganje sadja in zelenjave ter kuhanje marmelade, koline s poudarkom na pranju črev, izdelava krvavic, klobas, zbiranje deževnice, priprava drv, vina. Program je povezovala Jasna Kuljaj, oblečena v dolenjsko narodno nošo. Marsikaj je morala tudi pokusiti. Glasbe in smeha ni manjkalo. Voditeljica Jasna Kuljaj se je ob koncu preobrazila v Heleno Blagne in tako zaključila prireditev. Pred gasilskim domom so na stojnici razstavili naj pridelke, ki so jih zbirali v sklopu prireditve. Na stojnicah so ponujali tudi domači kruh, pecivo, med, moko … Sledila je gasilska veselica z ansamblom Topliška pomlad.

Helena Murgelj

Razstava ročnih del

Društvo upokojencev Straža je v sklopu 33. Straške jeseni pripravilo razstavo ročnih del v tamkajšnjem kulturnem domu. Izbor izdelkov je bil zelo raznolik – vezenine, klekljane čipke, slike, gobelin, lučke. Izdelke so razstavili njihovi člani, ki se sestajajo dvakrat mesečno od novembra do marca v krožku ročnih del. Vanj je vključenih okoli 30 članov, vodi pa ga Rozina Kum, predsednica Društva upokojencev Straža. Kumova pravi, da spodbuja to delo, saj tako ohranjajo dediščino. Gre za krajšanje časa, za druženje, namenjeno je tudi tistim, ki so osamljeni. Razstavljeni so bili tudi izdelki, nastali na delavnicah Večgeneracijskega centra Skupaj, ki deluje v sklopu RIC-a Novo mesto, izdelki članic študijskega krožka EKO POTENCIALI, ki so nastali s pomočjo šivanja, kvačkanja in pletenja, ročno izdelane unikatne torbice, nahrbtniki, copati, natikači Alenke Kralj, izdelki počitniške delavnice, ki so nastali pod vodstvom Nine Kolar. Razstava je bila zelo zanimiva, izvirna, bogata, prava paša za oči. Z razstavo so navdušili številne obiskovalce.

Helena Murgelj

Košarkarji ŠD Straža so osvojili naslov državnih prvakov v ulični košarki 3x3 (U23)

Z ekipo Športnega društva Straža smo v tem poletju osvojili naslov državnih prvakov v ulični košarki 3x3. Ekipo smo sestavljali Blaž Toplak, Žiga Verbič, Andraž Cimerman in Klemen Kužnik.

Tekmovanje je bilo sestavljeno iz petih turnirjev po vsej Sloveniji (Novo mesto, Ajdovščina, Ptuj, Ljubljana-kampus, Velenje) in končnega finalnega turnirja na ljubljanskem Kongresnem trgu, na katerega so se uvrstile najboljše štiri ekipe z najvišjim izkupičkom točk s predhodnih turnirjev. Glede na to, da smo se s soigralci prvič v tej postavi sestali šele na prvem turnirju v Novem mestu, nihče ni vedel kakšen rezultat lahko pričakujemo, zato je bil ta turnir velik preizkus za vse nas. Po prvih štirih tekmah smo že lahko videli, da spadamo v sam vrh tega tekmovanja, saj smo v predtekmovanju premagovali ekipe z veliko prednostjo. V finalu prvega turnirja smo se pomerili z ekipo Slovenije, ki je zastopala reprezentančni dres v ulični košarki na mednarodnih tekmovanjih. To je bil prvi resen test za nas, ki pa smo ga uspešno prestali, saj smo jih z borbeno igro in natančnim metom z razdalje dokončno zlomili šele v podaljšku. Tudi ostale turnirje po Sloveniji smo še naprej suvereno zmagovali, zalomilo se nam je samo na enem turnirju (Ljubljana-kampus), kjer smo zaradi poškodb zasedli drugo mesto. Kljub temu pa edini poraz ni igral nobene vloge pri uvrstitvi na finalni turnir, saj smo bili po skupnem seštevku rednega dela 100 točk pred drugo uvrščeno ekipo in se kot prvi uvrstili na zaključni turnir. Na dan finalnega turnirja je bilo prisotno kar nekaj nervoze, saj smo vedeli, da nam zmage iz prejšnjih turnirjev ne pomenijo nič, če ne osvojimo še zadnjega turnirja in tako potrdimo naslov državnih prvakov. Pred začetkom prve tekme smo se dogovorili, da neglede na to, kaj se zgodi na terenu, ostanemo ekipa in pokažemo občinstvu takšno mero borbenosti, kakršne košarka še ni videla. Ravno to se je zgodilo, že na prvi tekmi smo pokazali vse elemente igre, ki so nas krasili skozi vse turnirje in tako zmagali prvo tekmo pred polnimi tribunami sredi Ljubljane. Za uvrstitev v končni finale smo potrebovali še eno zmago, ampak zgodil se je nepričakovan preobrat, saj je bil naš igralec po sporni odločitvi organizatorjev turnirja izključen zaradi pregrobe igre. Posledično smo ostali brez enega ključnih igralcev in pa edine menjave, kar je pomenilo, da smo preostanek turnirja igrali brez možnosti rotacije s še enim igralcem na tridesetih stopinjah. Ključna druga tekma za uvrstitev v finale je bila tako še za odtenek težja, vendar kljub temu smo z izjemnim borbenim karakterjem naše ekipe in preciznim izvajanjem taktičnih elementov ter natančnim metom za tri točke strli obrambo nasprotne ekipe in zmagali po podaljšku z rezultatom 13:12. Čakalo nas je še zadnje dejanje finalnega turnirja, samo finale, ki smo ga odigrali proti ekipi Slovenije. Na tej tekmi smo

morali pokazati vse naše znanje in obraniti nasprotnikov met za 3 točke, v katerem je bil izjemno uspešen. Na tej tekmi so se pokazale naše izkušnje, saj smo celotno tekmo vodili ter jo na koncu tudi dobili z rezultatom 13:10, osvojili smo naslov državnih prvakov in spravili celotno občinstvo v ekstazo z našo izjemno igro, ki se je bodo še nekaj časa spominjali vsi prisotni.

Rad bi se zahvalil športnemu društvu Straža za vso finančno in moralno podporo, brez vas nam vsekakor ne bi uspel tako velik uspeh.

Klemen Kužnik

Veteranska godba v Straži

Pred nekaj dnevi je v rumanjskem mladinskem domu pričela z delovanjem Veteranska godba Straža.

Staro godbeniško reklo je: »Enkrat godbenik, za zmeraj godbenik.« To se je še kako potrdilo na prvi vaji, ko so smeh, dobra volja in prava energija ves večer polnili prostor in so zvoki Slovencev, najbolj znane slovenske koračnice, pod taktirko Uroša Veglja, odmevali, kot da »prekaljeni mački« nikoli ne bi imeli pavze.

Čestitke, lepe želje in spodbuda prihajajo z vseh strani, zato bi se godbeniki – veterani radi zahvalili vsem podpornikom in sponzorjem za njihov prispevek.

PO Krka, naslednik nekdanje straške godbe se še kako zaveda, da so prav ti gospodje in gospe orali ledino in so zaslužni za to, da je danes orkester prepoznaven v širšem evropskem prostoru, zato pošilja pozdrave in se veseli sodelovanja in skupnega muziciranja.

Dragi veterani, pogumno in smelo naprej!

Robert Kren

Gledališke predstave v letu 2019/20

Z velikim veseljem vas obveščamo, da smo v Kulturno umetniškem društvu Straža za letošnje šolsko leto ponovno pripravili ponudbo gledaliških predstav, ki si jih boste lahko ogledali v sklopu abonmaja ali posamezno.

- ČETRTEK, 24. 10. 2019**, predstava v dogovoru**
- ČETRTEK, 28. 11. 2019**, TO IMAMO V DRUŽINI, komedija v izvedbi KD Leskovec pri Krškem**
- ČETRTEK, 23. 1. 2020**, predstava v dogovoru**
- ČETRTEK, 20. 2. 20120**, predstava po kasnejšem izboru**

V naslednjem tednu bodo predstave že znane, letak pa objavljen na spletni strani Občine Straža.

Vse predstave bodo ob 19.uri v Kulturnem domu v Straži. Če želite rezervirati sedež v dvorani, lahko pošljete rezervacijo na moj e-mail: sabina.krstinc@gmail.com in karta oz vstopnica vas bo čakala. Abonmajska cena za predstavo bo **6 €**, se pravi **24 € za ŠTIRI PREDSTAVE**. Vstopnice boste lahko kupovali tudi za vsako predstavo posebej, takrat bo stala **8 €**. Nakup abonmajskih vstopnic bo možen le na dan prve predstave, 24. 10. 2019, od 18. ure dalje v avli Kulturnega doma v Straži.

ABONMAJSKA VSTOPNICA ZA ŠTIRI PREDSTAVE: 24 **€**

POSAMEZNA VSTOPNICA ZA PREDSTAVO: 8 €

NOVOST: VSTOPNICA ZA DIJAKE IN ŠTUDENTE: 5 €

VSTOPNICA ZA BREZPOSELNE: BREZPLAČNO s potrdilom Zavoda za zaposlovanje, ki ne sme biti starejše od enega meseca

VSTOPNICA JE LAHKO ODLIČNO DARILO ZA VAŠE NAJBLIŽJE!

Upamo, da smo vas s ponudbo razveselili in se že veselimo skupnih večerov.

Pripravila: Sabina Krštinc
Predsednik KUD: Andrej Šenica

Lutkovne predstave v letu 2019/20

V okviru Kulturno umetniškega društva smo za vas in vaše otroke zopet organizirali šest lutkovnih predstav. Vse predstave bodo v Kulturnem domu v Straži in sicer ob torkih, vsak mesec enkrat od oktobra do marca ob 17.00 uri. Vsaka predstava je primerna za otroke od drugega leta dalje. Tudi letos potrebujemo vsak svoj sedež in vstopnico**. Z nakupom abonmajske karte si boste zagotovili svoj sedež za vseh šest predstav**. Prav tako pa bo možno kupiti tudi posamezne karte za predstave. Te bodo na prodaj pred začetkom predstave. Abonmajske karte bodo na voljo **15. 10. 2019 med 16.00 in 16.30** v avli Kulturnega doma v Straži. Abonmajsko karto lahko rezervirate po mailu in le-ta bo pripravljena za vas pred prvo predstavo. Abonmajske in posamezne karte lahko rezervirate preko e-maila: sabina.krstinc@gmail.com.

- 15. 10. 2019, OB 17.00 PREDSTAVA: Ovčka, ki je prišla na večerjo, v izvedbi Gledališča Smejček
- 19. 11. 2019, OB 17.00 PREDSTAVA: Pesmice s podstrešja, v izvedbi Miškinega gledališča
- 10. 12. 2019, OB 17.00 PREDSTAVA: Medeni čudež na Gozdni ulici 1a, v izvedbi Miškinega gledališča
- 21. 1. 2020, OB 17.00 PREDSTAVA: Tri kepice prometa, v izvedbi Miškinega gledališča
- 18. 2. 2020, OB 17.00 PREDSTAVA: Čarodejka Binka in njena velika čarodejska predstava, v izvedbi Gledališča Smejček
- 17. 3. 2020, OB 17.00 PREDSTAVA: Doktor Sreča, v izvedbi Miškinega gledališča

CENA VSTOPNICE ZA POSAMEZNO PREDSTAVO

- 4,00 **€** za ODRASLO OSEBO
- 3,00 **€** za OTROKA

TRETJI OTROK V DRUŽINI BREZPLAČNO

- 0 € za ZA BREZPOSELNE s potrdilom Zavoda za zaposlovanje, ki ne sme biti starejše od enega meseca.

CENA ABONMAJSKIH KART

- 20,00 € za ODRASLO OSEBO, 14,00 € za OTROKA.

Želimo si, da bi si predstave ogledalo čim več otrok, skupaj z vami dragi starši, ter da bi skupaj uživali v svetu pravljic in lutk.

Pripravila: Sabina Krštinc
Predsednik KUD: Andrej Šenica

Zahvala

Padel je zastor 33. Straške jeseni. Članice in člani PGD Vavta vas se zahvaljujemo vsem, ter vsakemu posebej od Vas, ki ste nas prišli podpret ta vikend pod šotorom tako ali drugače.

Hvala vsem našim ZLATIM sponzorjem, da ste nas tudi letos tako dobrodušno podprli.

Velika zahvala Ansamblu Gašperji, Klapi Bonaca ter Ansamblu Topliška Pomlad za vašo pozitivno energijo, ki ste jo širili z odra med vse nas – bilo je enkratno in nepozabno doživetje.

Ter na koncu en velik poklon vsem našim gasilkam in gasilcem, ki so nesebično žrtvovali svoj prosti čas ter pomagali tako ali drugače, da smo USPEŠNO izpeljali oba dneva.

Še enkrat več smo dokazali, da je SLOVENSKO BITI GASILEC.

Z gasilskim pozdravom Na pomoč do naslednjega snidenja na 34. Straški jeseni.

PDG Vavta vas
Simon Hrovat

Pregled nekaterih aktivnosti, ki smo jih preko poletja izpeljali člani Občinskega Odbora Zveze Borcev za vrednote NOB STRAŽA

V juniju smo izpeljali **ekskurzijo na Rab**, kjer smo se srečali tudi s predsednikom »Udruge antifašista Raba«. Kljub temu, da večina verjetno pozna zgodovino, morda samo na kratko: 11. septembra 1943 so taboriščniki osvobodili italijansko fašistično taborišče Rab, v katerem je v letih 1942 in 1943 trpelo okoli 15.000 taboriščnikov, večina Slovenci, Hrvati in Židi.

Na Spominskem pokopališču Kampor, ki ga je pred 66 leti kot vrhunski arhitekturni spominski prostor zasnoval slovenski arhitekt Edvard Ravnikar, smo se poklonili vsem tam ležečim žrtvam in jim v spomin priredili tudi kratek kulturni program.

Prijeten dan smo izkoristili tudi za strokovno vodeni ogled Raba in kopanje. Ob večernem povratku smo na avtobusu zaključili, da je potrebno s takšnim načinom druženja nadaljevati tudi v prihodnje.

V Juliju smo izpeljali tudi tradicionalni **Pohod po poteh spominov in tovarištva** ter **Spominsko slovesnost pri spomeniku NOB v Velikem Podljubnu**. Pohod je potekal na treh pohodnih smereh, ki so se združile v partizanski vasici Veliki Podljuben. Spominsko slovesnost ob 76. obletnici tragičnih dogodkov v tem kraju smo ob prisotnosti častne straže spominske Novomeške čete izpeljali pri spomeniku padlim in pobitim partizanom NOB. Pod streli okupatorja in njegovih pomagačev je padel prvoborec in organizator partizanskega boja v tem rajonu Franc Šali iz Vavte vasi, do smrti pa so pobili še dva krajana Velikega Podljubna, aktivista OF.

S cvetjem, minuto tišine uvodoma, v kulturnem delu pa z branjem pisma sina in recitacijami smo se poklonili spominu na padle borce. 10. julij je zabeležen kot eden izmed tragičnejših dni v tem okolišu med II. svetovno vojno.

Glede na to, da sta pohod in prireditev združila sodelovanje večih Krajevnih (Birčna vas, Podgrad, Uršna sela) in Občinskih organizacij (Straža, Dolenjske Toplice, Novo mesto) Zveze borcev za vrednote NOB, lahko zaključimo, da je naša pobuda o skupnem povezovanju nam sorodnih organizacij iz leta 2017, ki smo jo organizirali v Brezi, naletela na plodna tla.

Ob podpori Društva Slovenija Rusija, smo ob koncu julija **obiskali Rusko kapelico pod Vršičem**. Tradicionalna Spominska slovesnost je organizirana v spomin padlim Ruskim ujetnikom, ki so bili zasuti s snežnim plazom v času I. svetovne vojne. Kljub slabemu vremenu smo dan izkoristili še za ogled Šentanskega rudnika, kjer so z izkoriščanjem živosrebrove rude (cinabarita) začeli že leta 1670, rudnik pa je s krajšimi prekinitvami obratoval vse do leta 1902. Vsega skupaj je bilo iz podljubeljskega rudnika pridobljeno približno 110.000 ton rude, iz katere so pridobili okrog 360 ton živega srebra.

Nato smo obiskali še **Delovno taborišče Ljubelj,** ki je bilo edino taborišče na slovenskem ozemlju v času II. svetovne vojne. Bilo je ena od 49 podružnic nedaleč od Linza delujočega koncentracijskega taborišča Mauthausen. V delavskem taborišču je v letih 1943–1945 v nemogočih razmerah več kot tisoč jetnikov gradilo današnji predor na Ljubelju. 7. maja 1945 so vse taboriščnike izpustili, vendar so enote SS nejugoslovanske jetnike znova zajele in jih med umikom skozi ljubeljski predor na Koroško uporabile za živi ščit. Kasneje jih je v Rožu osvobodila partizanska vojska. Da bi zabrisali sledove svojih grozodejstev, so Nemci taborišče porušili.

Avgusta smo v sodelovanju z OO ZB Dolenjske Toplice izpeljali tradicionalni **Pohod po poti talcev** iz Podhoste v Vavto vas. 16. avgust je spominski dan občine Dolenjske Toplice in v Podhosti smo spominsko srečanje ob obletnici poboja talcev pričeli s kulturnim programom. Po kulturnem programu je sledil pohod po »Poti talcev« iz Podhoste do Vavte vasi in sicer letos prvič po spremenjeni trasi, ki je najbliže tisti, ki so jo dejansko talci tudi prehodili. Pri spomeniku v Vavti vasi smo spominsko srečanje zaključili s krajšim kulturnim programom, polaganjem venca in druženjem pohodnikov ter ostalih udeležencev.

Prvo soboto v septembru smo izkoristili za tradicionalni **Pohod iz** Ždinje **vasi do Trebelnega**, ki je bil organiziran pod okriljem Območnega združenja slovenskih častnikov in Policijsko veteranskega društva Sever Dolenjske in Bele krajine. **Tradicionalna proslava** ob 77. obletnici ustanovitve **Gubčeve brigade**, 76. obletnici ustanovite **12. brigade** ter spomin na ustanovitev **Mokronoške** čete je potekala pri spomeniku in se zaključila pri Lovskem domu na Trebelnem.

ZB za vrednote NOB
Občinski odbor Straža

Dogodki DU Straža

Po poletnem zatišju se je v organizaciji društva upokojencev zvrstilo kar nekaj pomembnih dogodkov, največ športnih:

Tradicionalno srečanje pohodnikov

3. 9. je bilo tradicionalno srečanje pohodnikov v športnem parku Breza. V sklopu srečanja je potekal meddruštveni turnir v pikadu in turnir v kegljanju s kroglo na vrvici. Srečanja so se udeležili člani DU Uršna sela, Prečne in Dolenjskih Toplic. Na tokratnem meddruštvenem druženju je bilo 115 udeležencev. Prisotne je pozdravil in nagovoril tudi župan občine Straža Dušan Krštinc.

Turnir v balinanju za pokal STRAŠKA JESEN 2019

V organizaciji Društva upokojencev Straža se je **5. 9.** v Športnem parku Breza odvil 2. balinarski turnir za pokal **Straške jeseni 2019 za ženske ekipe**. Sodelovalo je osem ekip iz društev upokojencev Straža, Prečna, Drska, Šentjernej, Sodražica, Mali Slatnik, Gaberje in Brusnice. Pokal za 1. mesto je osvojila ekipa Drska, 2. mesto Prečna in 3. mesto Straža. Društvo upokojencev iz Gaberja pa je imelo najboljšo tekmovalko v bližanju. Pokale je podelil župan Občine Straža Dušan Krštinc.

Turnir za moške ekipe se je odvil **10.9.** Sodelovalo je 11 ekip - Straža I, Straža II, Prečna, Drska, Brusnice, Mali Slatnik, ŠD Poljane, Šentjernej, ŠD Velika Štanga, Semič, ŠRD Breza. Ekipa DU Straža I je osvojila pokal za 1. mesto, 2. mesto Drska in 3. mesto ŠD Poljane. Najboljši v bližanju je bil Kump Jože, najboljši v bližanju pa Blatnik Andrej, oba iz ekipe Drska.

Turnir je bil organizacijsko dobro pripravljen in izpeljan, za kar gre hvala balinarski ekipi društva.

Kegljanje

Začetek septembra je bil tudi v znamenju tekmovanj v kegljanju. Ekipa kegljačev društva se je udeležila tekmovanja Dolenjske in Bele krajine, kjer je v konkurenci 12 ekip osvojila pokal za 3. mesto. Z meddruštvenega srečanja - v organizaciji DU Mali Slatnik pa se je vrnila s pokalom za 1. mesto.

Razstava ročnih del članov DU

Tudi letos smo pripravili razstavo ročnih del svojih članov. Udeleženih je bilo 15 razstavljalcev, ki so svoje izdelke izdelali v različnih tehnikah. V letošnjo razstavo so bili vključeni tudi izdelki delavnic Večgeneracijskega centra Skupaj, delavnice izdelave nakita in Eko potenciali v izvedbi RIC Novo mesto. Vse delavnice so se izvajale tudi v Straži in upokojenke so jih redno obiskovale. Pestra izbira izdelkov in kvaliteta je navdušila marsikaterega obiskovalca. Pohval in vspodbud za nadaljevanje dela ni manjkalo.

To pa seveda niso vse aktivnosti. V tednu mobilnosti, ki bo med 16. in 20. septembrom, bodo naši člani sodelovali kot spremljevalci v Peštorbi in še v nekaterih dogodkih, v organizaciji občine Straža. Čaka nas tudi tradicionalno družabno srečanje občanov nad 80 let, ki bo 5. oktobra s pričetkom ob 15 uri v Osnovni šoli Vavta vas.

Rozina Kum

14. Teden mladih gasilcev

Že 14. leto zapored smo gasilci PGD Vavta vas organizirali Teden mladih gasilcev. Letos se nam je pridružilo 49 otrok, na katere je vsak dan pazilo 10 mentorjev. Skupaj smo spoznavali osnove gasilstva in gasilsko opremo, odšli na kmetijo Vidic, imeli lov za zakladom, štafetne igre, vodne igre, kjer so otroci izvajali vaje z brentačo, odšli na izlet v Mirno Peč v muzej Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka, na GRC Novo mesto in pa eno noč smo v gasilskem domu tudi prespali. Vse skupaj smo zaključili s prijetnim piknikom, kjer so bili tudi bratci in sestrice ter starši naših otrok. Teden je minil zelo hitro v zelo dobri volji. Upamo, da se kmalu spet vidimo.

Z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

Zapisala Ana Bukovec

Gasilski Avtorally

26. 5. 2019 je potekal tradicionalni gasilski Avtorally, ki je zajemal pet različnih vaj, v katerih so se morali gasilci izkazati. Vaje so potekale na različnih lokacijah. Odteči so morali štafeto, zvezati vozle, opraviti vajo razvrščanja ter imeti tehnično brezhibno gasilsko vozilo. Na koncu pa jih je v Brusnicah čakala suha vaja z motorno brizgalno.

Člani in članice A PGD Dolenja Straža so se odlično odrezali, saj so člani zasedli 3. mesto, članice pa 1. in se tako uvrstili na regijsko tekmovanje, ki je potekalo 16. 6. 2019 na Mirni.

Tudi na regijskem tekmovanju so se morali dokazati v vaji razvrščanja, štafeti ter vaji z motorno brizgalno. Tokrat pa so člani zasedli 1. mesto, članice pa 3. in se z rezultatom uvrstili na državno tekmovanje, ki pa bo naslednje leto potekalo v Celju.

Ponosni gasilci PGD Dolenja Straža z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

Janja Luzar

Strelsko društvo Straža

Strelsko društvo Straža je v letošnjem letu dejavno na več področjih. Organizirali smo 2 tekmi Dolenjsko-belokranjske strelske lige; udeleževali smo se strelskih tekem; organizirali treninge strelstva, ter začeli s fizično vadbo dvakrat tedensko v Domu Partizana v Vavti vasi. Vadba poteka ob torkih ter četrtkih ob 18.30.

Strelsko društvo Straža organizira v Domu Partizana v Vavti vasi, v soboto, 12. oktobra, 1. Odprto prvenstvo Straže v streljanju z zračnim orožjem. Vsi občani občine Straža, ki se želijo tekme udeležiti, so opravičeni plačila prijavnine, po predhodnem dogovoru pa je možna tudi izposoja zračnega orožja. Rok za prijavo je do srede, 9.oktobra, na spodaj napisani e-mail naslov.

Vsi, ki vas zanima strelstvo ali pa vadba, ki poteka v Domu Partizana, se nam lahko pridružite.

Spremljate na lahko na Facebooku: STRELSKO DRUŠTVO STRAŽA ali pa nam napišete e-mail: strelsko.drustvo.straza@gmail.com

Večer dalmatinskega melosa – Mostfest 2019

V petek, 28. 6. 2019, je na brvi čez Krko nastopila *Klapa Semikantá.* Pričarali so res lep večer. Dalmatinski melos, ubrano petje, čudovita Krka, lep, ne prevroč poletni večer, vse to je ustvarilo prijetno vzdušje, ki gotovo nikogar ni pustilo ravnodušnega. Urica je prehitro minila, saj so dokaj številni obiskovalci pogosto pritegnili in s tihim prepevanjem soustvarili še bolj všečno vzdušje. Zapeli so tudi slovenske pesmi in tudi avtorska skladba *Tvoja lepota* je bila med njimi. S to skladbo so nastopili tudi na Melodijah morja in sonca 2018 in dosegli tretje mesto.

Člani *Klape Semikantá* so doma iz različnih vasi koprskega in izolskega zaledja. Klapa je nastala leta 2011v slovenski Istri, ime pa v istrskem narečju pomeni »se mi poje«. Največ prepevajo pesmi iz Dalmacije, v programu pa imajo tudi slovenske in istrske pesmi. Program nenehno dopolnjujejo. Da res radi pojejo, pove podatek, da na leto nastopijo okrog 40-krat. Od vsega začetka jih vodi in usmerja Lidija Kotnik.

Frane Umek, KUD Straža

Tabor na Kolpi 2019

Tudi to leto je Kajak kanu klub Straža organiziral kajakaški tabor, ki se je začel v ponedeljek, 29. 7. 2019.Tabora se nas je skupaj udeležilo preko 25 otrok, trenerjev ter ostalih članov kluba.

V ponedeljek smo se udeleženci tabora ob 8.00 zjutraj zbrali na parkirišču pri železniški postaji v Straži. Od tam smo se odpeljali v Kanu kamp Radenci ob reki Kolpi, kjer smo nad bližnjim jezom in pod njim opravili večino treningov. Na treningih smo se naučili, kateri so osnovni zaveslaji, kako se preči tok, ekipni duh pa smo krepili z veslajem v raftih in mini raftih. Opravili pa smo tudi dva daljša spusta. Ena od vsakodnevnih dejavnosti je bila tudi teorija, pri kateri smo se naučili o razlikah med kajakom in kanujem, obvezni in varnostni opremi za veslanje, razliki med tokom in protitokom in o potapljanju z jeklenko, potapljaški opremi ter o drugih zanimivostih potapljanja. Naučili smo se tudi vezanja kajakov in kanujev na prikolico. Seveda pa na taboru nismo le veslali in se učili, ampak smo imeli tudi vodne igre, filmski večer, turnir v igri človek ne jezi se in šli na sprehod. Vsako jutro smo imeli jutranji tek in izvedli nekaj atletskih vaj za raztezanje. V prostem času so se otroci zabavali v vodi, igrali so odbojko na mivki, tekmovali v namiznih igrah in kartali. Zadnji dan, v četrtek, 1. 8. 2019, smo opravili še zadnji trening, popoldne pa so otroci tekmovali v orientacijskem teku. Zmagovalcem smo podelili nagrade, nato pa se odpravili domov. Otroci svoje veslaško znanje še naprej vestno utrjujejo na treningih med poletnimi počitnicami po reki Krki.

Ana Mihelič

Singerca v pripravah na nove podvige

Vokalna skupina Singerca v okviru Glasbene šole Lipičnik deluje četrto leto. Skupina ima za sabo že kar nekaj uspešnih nastopov, redno pa pripravi koncert tudi v domači Straži. Novo sezono pevke in pevci začenjajo s pripravami na mednarodni zborovski festival »We are Singing«, ki bo potekal od 18. do 21. oktobra v Ljubljani. Singerca se bo s programom v kategoriji jazz in gospel glasbe predstavila v soboto, 19. 10. 2019 v Slovenski filharmoniji.

Člani Singerce v svoje vrste vabijo nove pevke in pevce in k temu dodajajo misel: »Za tistega, ki želi prepevati, se vedno najde pesem.«

Slika iz revije pevskih zasedb 2019, Kulturni center Janeza Trdine, foto: JSKD Novo mesto

Glasbena šola Lipičnik

Mladi straški up Jernej Birk

Med 4. in 11. majem 2019 je v Almadi na Portugalskem potekala 18. evropska naravoslovna olimpijada, na kateri so zelo uspešno nastopili tudi slovenski dijaki.

V izjemni konkurenci 50 ekip iz 24 evropskih držav sta obe slovenski tročlanski ekipi prejeli srebrni medalji in sicer za 7. in 10. mesto. V neuradnem skupnem seštevku pa sta ekipi po številu osvojenih točk zaostali le za prvaki iz Nemčije in Estonije. Slovenijo, Dolenjsko in občino Straža je uspešno zastopal naš gimnazijec Jernej Birk.

Olimpijada, ki sicer služi tudi kot trening za kasnejše udeležence večjih olimpijad iz posameznih ved, saj se udeleženci EUSO praviloma čez leto ali dve uvrstijo tudi na velike olimpijade (fizika, kemija, matematika, biologija, astronomija), je zahtevna prav zaradi zahtevanega poznavanja vseh treh ved. Dodaten izziv predstavlja uspešno usklajevanje timskega dela in rokovanje z laboratorijsko opremo. Tekmovalci imajo v tednu dni dva tekmovalna dneva, ko imajo pet ur časa za rešitev več deset strani nalog.

Jernej je že v Osnovni šoli Vavta vas dosegel mnoge uspehe na številnih regijskih in državnih tekmovanjih (5 zlatih priznanj), zelo uspešno pa nadaljuje tudi šolanje na Gimnaziji Novo mesto. Tako je v 1. letniku Gimnazije prejel zlato priznanje iz znanja kemije, srebrni priznanji iz znanja naravoslovja in fizike, bronasto priznanje znanja matematike in fizikalnega tekmovanja Čmrlj.

Jernej je tudi v 2. letniku Gimnazije nabral bogato mero dosežkov; zlato priznanje za 3. mesto na državnem tekmovanju iz naravoslovja, zlato priznanje za 3. mesto na državnem tekmovanju iz znanja kemije, zlato priznanje in 3. mesto iz znanja biologije, zlato priznanje iz znanja matematike, srebrno priznanje iz znanja fizike, srebrno priznanje iz razvedrilne matematike itd.

Gimnazija Novo mesto in naša farmacevtska velikanka Krka d.d. kot velikodušen sponzor, so letos prenovili prostore za pouk kemije, zato se skupaj z Jernejem veselimo novih dosežkov.

Foto: arhiv Krke, d. d., Novo mesto

Napotki za kletarjenje letnika 2019

Dobro dozorelo grozdje je tisti dejavnik, ki največ doprinese h kakovosti vina. Prav gotovo je spremljanje dozorevanja grozdja v vinogradu pred trgatvijo (sladkorna stopnja, skupne kisline, zdravstveno stanje, ...) tisto opravilo, ki je odločilnega pomena za načrtovanje same trgatve.

Vsak vinogradnik se zaveda, da mora opraviti trgatev takrat, ko je sestava grozdja najbolj primerna za določen tehnološki postopek. Sicer pa je čas trgatve, ki je odločilen za tehnološko zrelost grozdja, odvisen od cilja pridelave vina in vremenskih razmer. Zaradi neugodnih vremenskih razmer (veliko dežja, toče, oidija, ...) pride do pokanja grozdja in napada žuželk, kar vpliva na porast pH vrednosti mošta in s tem narašča tudi **mikrobiološka aktivnost**, predvsem aktivnost ocetno kislinskih bakterij in divjih kvasovk, zlasti v poškodovanem oziroma nagnitem grozdju. Zato se moramo na trgatev temeljito pripraviti in v celotnem procesu trgatve in predelave zagotavljati **brezpogojno higieno**.

Pred trgatvijo nabavimo vsa potrebna enološka sredstva (kvasovke, hrano za kvasovke, sveže žveplo, bistrila, …). V vinogradih, kjer je bila toča, oidij, gniloba, posledice poškodb insektov, ocetni cik, priporočamo prebiranje grozdja in selektivno trgatev. Čas od trgatve do stiskanja naj bo čim krajši. Poskrbeti moramo za hitro predelavo, kajti s tem zmanjšamo možnost razvoja škodljivih mikroorganizmov, hlapnih kislin, oksidacije, fenolnih spojin … Trgatev opravimo v suhem in hladnem vremenu. Pri predelavi uporabimo primerno količino žvepla in sicer pri **belem moštu 0,6-1,2 dl 5-6 %** raztopine žveplaste kisline na 100 l mošta (30-60 mg SO_2/l), pri **rdeči drozgi 0,4-1,0** dl 5-6 **%** raztopine žveplaste kisline na 100 l drozge (20-50 mg SO_2/l). Po žveplanju takoj dodamo kombinacijo enoloških sredstev (kremenčevega čistila, želatine, PVPP-ja). **Po 24-36 urah** pretočimo v vrelno posodo in dodamo vitalni vrelni nastavek selekcioniranih kvasovk (Saccharomyces cerevisiae). Kvasovke pripravimo v neklorirani vodi, kapnici ali destilirani vodi, ki je ogreta na 35-38°C in jih po rehidraciji počasi razmnožujemo. S tem znižamo temperaturo kvasnega nastavka, ki naj ne bo toplejši od 5°C v primerjavi z moštom. Uporabiti moramo **hrano za kvasovke**, saj sestava mošta ni vedno dovolj bogata, da bi bilo zadosti hrane (dušikove snovi, vitamin B1) za nemoteno razmnoževanje in delo kvasovk. Hrano dodajamo **večkrat**; v 2 do 3 odmerkih in sicer prvič **48 ur po začetku** vrenja, drugi odmerek na 1/3 fermentacije in zadnji odmerek, ko dobra polovica sladkorja povre. Fermentacija pri **belem moštu** naj poteka na **12-15°C, max. 18°C**, nikakor pa ne več. Temperaturo vzdržujemo s hlajenjem, oroševanjem ali s suhim ledom.

Pri rdečem moštu v primeru žveplanja drozge dodamo vitalni kvasni nastavek **vsaj eno uro po žveplanju**, tako da se žveplo poveže in ni nevarnosti za kvasni nastavek. Fermentacija za **cviček PTP** naj poteka pri temperaturi 20-22°C, za **rdeče zvrsti** do 25°C, za **vrhunska rdeča vina** pa 26-29°C (max. 30°C). Kad pred fermentacijo napolnimo do 2/3 volumna, da je dovolj velik vrelni prostor – vsaj 40 cm pod vrhom kadi, v katerem se zadržuje pri vrenju nastali CO_2, ki **ščiti drozgo pred oksidacijo**

in mikroorganizmi. Za dodatno zaščito kad pokrijemo tudi s PVC folijo.

Po končanem vrenju je pravočasen prvi pretok in primerno žveplanje najpomembnejši ukrep pri mladem vinu. Za čas in način pretoka se odločimo glede na želen stil in harmoničnost vina. Če je v vinu primerna kislina, opravimo prvi pretok po enem do dveh tednih. Poskrbimo, da vina obdržijo svežino, prijetno kislino in čistost v vonju in okusu. **Med pretokom** vino tudi primerno žveplamo (odvisno od zdravstvenega stanja mošta, pH, ostanka sladkorja …) in sicer **1,0-1,2 dl 5-6 % raztopine žveplaste kisline na 100 l vina** (50-60 mg SO_2/l). Po opravljenem pretoku približno čez 3 dni kontroliramo vsebnost prostega žvepla, vino redno pokušamo in po potrebi ustrezno ukrepamo.

V kolikor pa se odločimo za voden biološki razkis mladega vina, s pretokom in žveplanjem počakamo tako dolgo, da bo dosežen cilj biološkega razkisa. Biološki razkis je vsekakor zaželen pri suhih belih in rdečih vinih za vzpostavitev polnosti in harmoničnosti vina. Vsekakor se priporoča uporaba **kulture selekcioniranih bakterij.**

Dragi vinogradniki in vinarji, želim vam lepo in dobro trgatev ter veliko sreče na poti do željenega cilja. Naj bo vaše vino čim boljše in všečno.

Ivanka Badovinac, univ. dipl. inž. agr., specialistka za vinarstvo, KGZS-Zavod Novo mesto

Shranjevanje zelenjave

Pomemben del pridelave zelenjave je tudi pravilno shranjevanje pridelka. Shranjevanje oziroma skladiščenje je zadnja, zelo pomembna faza pridelave svežih proizvodov. Postopki skladiščenja ohranjajo pridelke uporabne daljše obdobje.

Pridelki za skladiščenje potrebujejo tudi bolj precizno in nadzorovano agrotehniko (gnojenje, senčenje, dozorevanje) predvsem v smeri povečanja trpežnosti plodov. Najpogosteje shranjujemo zelenjavo, ki se dobro sezonsko prodaja pozimi npr. kapusnice: zelje, ohrovt, brstični ohrovt, krajše obdobje tudi cvetača in brokoli, korenovke: korenje, rdeča pesa, peteršiljeva korenina, zelena, koleraba, črna redkev, hren, pastinak, čebulnice: čebula, šalotka, česen, por in solatnice: radič, endivja. Čedalje pogosteje se ponovno skladiščijo tudi zimske buče (hokaido, maslenke, muškatne buče, …), ki jih utrjujemo pred skladiščenjem na temperaturi od 20 do 25°C in svetlobi od 10 do 14 dni, hranimo jih na temnem na 10°C. Za krajše obdobje se lahko skladiščijo tudi plodovke. Najzanimivejši je paradižnik. Za skladiščenje je najprimernejši zelen, tik preden se prične rahlo barvati. Skladiščimo ga pri višji temperaturi kot zrelega (zreli: T skladiščenja, od 10 do 15°C) na temperaturi 18 do 20°C in relativni vlagi od 90 do 95 % se lahko skladišči od 14 do 20 dni.

Za ohranitev kakovosti, sočnosti in zdravega videza vrtnin daljše obdobje je potrebno izvajanje več ukrepov, ki upočasnijo biokemijske procese zorenja ter preprečijo širjenje skladiščnih bolezni in škodljivcev v prostorih shranjevanja. Poleg higiene in primernih klimatskih razmer v skladišču so pomembni še čas pobiranja pridelka, zdravstveno stanje pridelka, hitro ohlajevanje, stalen nadzor nad fizikalnimi parametri zraka, pravilen razpored pridelkov po prostorih glede na hitrost in količine izločanja zorilnega plina ter občutljivosti pridelkov na izločen etilen. Na primer, če skladiščimo krompir in čebulo skupaj s sadjem, ki intenzivno izloča zorilni plin (jabolka, hruške), etilen vzpodbudi prehitro kalitev krompirja in čebule.

Nekatere vrtnine, ki so bolj odporne na mraz, lahko do prvega mraza in prvih napovedi snežnih padavin skladiščimo tudi na njivi. Pridelki izpostavljeni nizkim temperaturam običajno niso primerni za dolgotrajno skladiščenje. Večina vrtnin se za dolgotrajno shranjevanje pobira v tehnološki zrelosti (zelje, cvetača, brokoli, korenje, radič, paradižnik) npr. zelje za skladiščenje naj ne dozori na njivi, ampak ga poberemo v času, ko je glava kompaktna in začne izgubljati svetlo zeleno barvo oziroma v tehnološki zrelosti. Če ga pobiramo v fiziološki zrelosti, so glave, ki so preveč ″napete″ ali celo pokajo, neprimerne za skladiščenje. Zaradi prepoznega pobiranja lahko pride v jeseni do večjih okužb z glivami in bakterijami, ki povzročijo velike težave v skladišču. V fiziološki zrelosti se pobirajo le čebula, česen, krompir in suhe stročnice. Pri krompirju najbolj poznamo tehniko, saj ga pustimo, da po odmiranju nadzemnega dela še nekaj časa ostane v zemlji, kjer se kožica utrdi. Pomembno je, da ga izkopljemo na suh in topel dan, saj je tako najprimernejši za skladiščenje.

Cilj shranjevanja je upočasnitev procesov zorenja, ne glede na prostor in tehniko shranjevanja. Procesi dihanja, izhlapevanja, zorenja in staranja se nadaljujejo tudi, ko pridelke poberemo z njive in premestimo v skladišče. Na procese dihanja zelenjavnih pridelkov pomembno vpliva temperatura, pri

višjih temperaturah zraka v skladišču (odvisno seveda od vrste vrtnine) pride do tako imenovanega klimakteričnega maksimuma dihanja, ki močno skrajša čas shranjevanja pridelkov. Intenzivnost dihanja najbolj učinkovito upočasnimo z znižanjem temperature, saj se pri nižjih temperaturah dihanje minimizira in uravna na minimalno raven, kar podaljšuje rok shranjevanja. Z vzdrževanjem pravih temperatur in vlage v skladišču za posamezno zelenjadnico lahko podaljšamo čas skladiščenja. Na primer:

- zelje in ohrovt shranjujemo pri od -0,5 do 0°C in relativni vlagi 90 %, traja shranjevanje odvisno od sorte od 90 do 180 dni,
- cvetačo in brokoli pri od -0,5 do 0°C in RV 90-95 % 14-28 dni,
- por pri 0°C in RV 90-95 %, rok skladiščenja 60-90 dni,
- krompir pri 6-8°C in RV 90-95 %, kjer moramo biti še posebej pozorni, da nam temperatura v skladišču ne pade in krompir ne zasladi, skladiščimo ga od 150 do 240 dni,
- zimske buče so temperaturno občutljive in jih skladiščimo pri T=10-13°C in RV 60-70 %, 90 dni,
- skladiščimo lahko tudi zelene paradižnike, pri nekoliko višji temperaturi 12-15°C in RV 85-90 %, 21 dni,
- korenje pri T1°C in RV 95 %, 150-180 dni
- zeleno pri T 0°C in RV 90-95 %, 120 dni
- čebuli pri 2-4°C in 60 % relativni vlagi

Z naraščanjem temperature in zniževanjem vlage se povečuje intenzivnost dihanja in transpiracije, zaradi česar lahko pride do velike izgube vode in prehitrega staranja pridelkov. (uvelosti, prezrelosti in neokusnosti) Pridelki zato hitreje venijo in izgubljajo sočnost, jedilne lastnosti oziroma uporabno vrednost. Pri skladiščenih pridelkih je pomembno pregledovanje skladišča in preverjanje kakovosti. V primeru slabe prezračenosti pa je nujno tudi stalno prezračevanje prostora.

Natalija Pelko – KGZ Novo mesto

Šola in vrtec imata nov logotip

…. In dvignili smo zastavo

Na prvi šolski dan smo se zbrali vsi učenci in učitelji šole. Ob petju šolske himne je Tia Vintar (avtorica logotipa) dvignila šolsko zastavo. Tako smo slavnostno zakorakali v novo šolsko leto.

Ob tem se zahvaljujemo tudi Občini Straža za financiranje izdelave šolske zastave.

Sabina Erjavec

V letošnjem šolskem letu smo se odločili izdelati novo grafično podobo šole. Zainteresirani učenci so se udeležili likovnih delavnic in s pomočjo mentorice ge. Maje Rudolf Markovič prenesli svoje zamisli in osnutke v digitalno obliko. Z veliko zavzetostjo so pričakovali vsako delavnico posebej in se kar nekaj naučili o procesih, ki jih zahteva poklic grafičnega oblikovalca.

V finale sta prišla dva dokaj različna motiva, končni izbor pa je bil z glasovanjem v rokah vseh učencev šole, starejših otrok vrtca ter vseh zaposlenih v zavodu. Zmagal je motiv Tie Vintar, učenke 5. a razreda. Predstavlja mehko, gričevnato pokrajino, reko, ročno izrisane črke so ohranjene v digitalni obliki. Ozadje dopolnjujejo rumene »lučke«, ki predstavljajo vrtec Krkine lučke.

Novi logotip je v uporabo stopil s 1. 9. 2019.

Vladimira Brudar

Turizem in vrtec

V letošnjem šolskem letu naš vrtec prvič sodeluje s turistično zvezo Slovenije. Tema letošnjega projekta je Z igro do prvih turističnih korakov, rdeča nit pa Turistični spominek mojega kraja. V projektu so sodelovale najstarejše štiri skupine našega vrtca. To so Medvedki, Pikapolonice, Zmajčki in Ribice.

Zdi se nam pomembno, da že v vrtcu otroci spoznavajo naš kraj. Veseli smo, da imamo ob takih projektih vseskozi ob strani Občino Straža, ki nam je tudi tukaj prišla naproti s knjigo o Straži, brošurami, zastavo, ...

V okviru projekta smo izvedli opazovalne sprehode po Straži, si ogledali različne znamenitosti kraja, kot so leseni most, mlin na Krki, vzletišče Peter, cerkve, občino, ... Otroci so v vrtec prinašali stare razglednice, slike in različne stvari na temo o kraju. V projekt smo vključili tudi stare starše in skupaj z njimi odšli do vzletišča Peter in cerkve v Straži. Otroci so spoznali tudi straško pogačo, ki smo jo spekli v vrtcu.

Pripravljali smo razstavo na temo Straža in v ta namen so nastale krasne risbe, makete, skulpture, posladkali smo se tudi s straško pogačo ... Vse to si še vedno lahko ogledate na razstavi, ki smo jo slavnostno odprli 22. 5. 2019 in bo na ogled še ves mesec junij v avli Kulturnega doma v Straži.

Otroci so preko projekta raziskovali domači kraj, pridobili nova znanja o kraju. Menimo, da smo dosegli veliko, otroci vedo, kje živijo, se o kraju pogovarjajo, s krajem živijo. Želimo si, da bi v prihodnjem letu s projektom nadaljevali in bi nas morda pripeljal tudi do razširitve in promocije turizma v Straži, za kar si prizadeva tudi Občina Straža in pa morda tudi do turističnega spominka našega kraja.

Hvala vsem, ki ste pripomogli k projektu, tako Občini Straža, županu za podporo, staršem za različne prispevke, seveda strokovnim delavkam vrtca in našim otrokom.

Sabina Krštinc

Otroci skupine medvedki so se poslovili od vrtca ... in življenje je postalo praznik ...

Starši so za zaključek in slovo ob bližnjem odhodu v hram učenosti, organizirali druženje v ŠD Breza.

Pri organizaciji različnih sodelovanj, ki so nas bogatila in povezovala, so se izkazali v petletnem druženju. Zato ne preseneča, da so se jim tokrat pridružili tudi njihovi otroci:

- samoiniciativno so pripravili predstavo o Kekcu, za kar so se navdušili ob poslušanju zgodb o njem,
- samostojno so izdelali potrebne rekvizite za predstavo in se dogovorili za delitev vlog,
- odlično in tehtno so oblikovali točke za predstavitev in se kritično in odgovorno usklajevali, dopolnjevali, modrovali, kot to zmorejo ti mladi nadobudneži, ki bodo razprli krila in poleteli v življenje …
- vse dogajanje je samozavestno povezoval naš Jan, ki je izkazal prve režiserske ideje in sproti usklajeval morebitne spremembe.

Z veseljem in ponosom sem se vključila v program šele, ko je ta že potekal. Za vse je bil to prav poseben dan. Spoznali smo, da nam je podarjeno najlepše v življenju: otrokov smeh in pogum, otrok, ki hoče in zmore, prijateljstvo, ki smo ga gradili, prisrčen objem in lepa beseda, volja vseh in vsakega posebej, stkana v eno, kapljice vode in vrisk otrok.

Čas z njimi je bil praznik.

In dan je bil vroč, soparen.

Na pomoč in v ohladitev so nam priskočili gasilci PGD Dolenja Straža s cisterno vode. To je bilo veselje!

Hvala gasilskemu društvu, da se nam je pridružilo in ohladilo mlado kri!! Preizkusili smo se v brizganju vode in mlade gasilske moči v našem kraju bodo dejavne tudi v bodoče.

Tako smo zaključili eno lepo predšolsko obdobje, v katerem smo gradili hiše, gradove in mostove. Največ, kar smo zgradili, pa so mostovi prijateljstva, ki bodo povezovali vse nas tudi v času, ki prihaja.

Hvala vsem za lepe skupne trenutke, lepo popoldne!

Hvala in srečno v nadaljnjem življenju!

Jožica Mirtič
Vrtec Krkine lučke pri OŠ Vavta vas

Morda niste vedeli:

- **Osnovna šola Vavta vas je pričela z delovanjem 22. aprila 1878, zato ta dan obeležujemo kot občinski praznik.**
- **Prvi vlak je pripeljal v Stražo 31. maja 1894. Zadnji potniški vlak je iz Straže odpeljal leta 1966.**
- **Rojstna letnica naselja Straža datira na 13. avgust 1250.**

(povzeto STRAŽA, 2014)

Pripravil: Marko Rudolf

Kekčeva dežela Pikapolonice in Medvedki

Pikapolonice in Medvedki iz vrtca Vavta vas smo se ob zaključku šolskega leta odpeljali na izlet v Kekčevo deželo. Z avtobusom smo se peljali do Kranjske Gore, kjer smo se presedli na pravljični avtobus, ki nas je odpeljal v skrivnostno Kekčevo deželo. Tam smo uživali v dogodivščinah, ki so nam jih pripravili Kekec, Bedanec, Pehta, Mojca ... Pri teti Pehti smo se celo posladkali z njenim sladkim pecivom. Izlet smo si popestrili s prepevanjem Kekčevih pesmic. Dobra volja nas je spremljala ves čas, saj smo na izletu res uživali.

Nataša Novak

Srečanje po 46-ih letih valete

V soboto, 8. junija 2019, smo se srečali nekdanji sošolci ob 46-letnici zaključka osnovne šole, ki smo jo obiskovali v Vavti vasi. Obletnico smo praznovali v gostilni Na letališču v Prečni. Srečanja se je udeležilo deset sošolcev ter učiteljici Marjeta Dajčman in Inka Recelj. Topel junijski večer je potekal v prijetnem in sproščenem klepetu ter obujanju spominov. Hkrati smo praznovali še 85. rojstni dan učiteljice Marjete Dajčman, ki nas je pogostila s tortico. V zahvalo smo ji podarili knjigo Barbare Lenarčič Voščilo je najlepše darilo in rožo. Obeh je bila zelo vesela, še posebej se je razveselila naših podpisov v knjigi. Obljubila nam je, da se bo z veseljem pridružila ob obletnici valete tudi naslednje leto.

Prebirali smo zapise in si ogledovali fotografije z naših srečanj, saj si jih skrbno zapisujemo v poseben zvezek. Sklenili smo, da se prihodnje leto spet srečamo drugo soboto v juniju nekje v občini Straža, kjer smo tudi obiskovali osnovno šolo.

Helena Murgelj

Jutranja telovadba malo drugače

Šest let je že minilo odkar telovadimo skupaj. Vsako jutro se dobimo na parkirnem prostoru pri pokopališču v Vavti vasi in se razgibavamo pod vodstvom naših dveh mentoric Vide in Anice. Glede na to, da je ravno v jeseni tudi naša obletnica prve skupne telovadbe, smo se odločili, da en dan vsi skupaj preživimo to našo vadbo malo drugače, in sicer, da gremo na krajši izlet. Sklenili smo, da obiščemo učno pot Divji potok pri vasi Črmošnjice. Ogledovali smo si prelepo naravo, slapove na potoku, vmes malo potelovadili in se nato vrnili do gostilne Hendrik, malo pomalicali ter zadovoljni in z lepimi vtisi odšli domov. Res je lepa ta naša Dolenjska, zato priporočam, da si jo ogledate vsi, obenem pa vabim še ostale člane DU Straža, da se nam pridružijo pri zdravi in prijetni jutranji telovadbi.

Za DU Straža
Drago Piškur

Letovanje kot naložba za življenje otrok

V organizaciji novomeškega Rdečega križa bo letošnje poletje na Debelem rtiču preživelo 230 otrok, 201 na zdravstvenem in 29 na socialnem letovanju, v dveh izmenah po 7 dni. Za izvedbo letovanja za pogosteje bolne otroke prispevajo sredstva ZZZS, občine in starši. Za otroke iz socialno šibkejših okolij pa občine in krajevne organizacije RK.

Za kvaliteten program in varnost otrok poskrbi ekipa izkušenih mentorjev, letos smo vključili dva izkušena učitelja, ki vodita dve skupini po 12 vzgojiteljev in pomočnikov vzgojiteljev. Vsi so študentje predvsem pedagoških usmeritev, ki si nabirajo dragocene izkušnje za delo z otroki. S celotnim programom poskrbimo, da udeleženci letovanja preživijo lepe počitnice.

V torek, 9. julija 2019, smo povabili predstavnike dolenjskih občin na obisk otrok, ki letujejo v prvi izmeni na Debelem rtiču. Obiska so se udeležili župan Dolenjskih Toplic Franc Vovk, župan Občine Škocjan Jože Kapler, župan Občine Žužemberk Jože Papež, direktorica občinske uprave MO Novo mesto dr. Vida Čadonič Špelič, direktor občinske uprave Občine Žužemberk Tomaž Hrastar in podžupan Občine Šentjernej Janez Selak.

Goste je pozdravila direktorica MZL RKS Debeli rtič Ana Žerjal in predstavila zgodovino do danes in program, ki ga nudi edino otroško zdravilišče na slovenski obali. Udeležencem obiska je podrobno predstavila letošnje letovanje otrok predsednica Območnega združenja RK Novo mesto Vesna Dular, ki se je zbranim zahvalila za podporo programu, ki je med počitnicami tisti, ki nudi kvalitetno preživljanje počitniških dni.

111 otrok in 12 vzgojiteljev v prvi izmeni vodi Gregor Udovč, ki je v vlogi vzgojitelja in vodja že 13 leto. Poudaril je, da so otroci drugačni kot včasih, vendar se trudijo, da zjutraj telovadijo, za kosilo vzamejo solato pa če jo pojedo ali ne, nimajo mobitelov in drugih digitalnih naprav. Za vse organizirajo obvezno učenje temeljnih postopkov prve pomoči, kot eno od poslanstva RK, delavnice sproščanja in zdravega načina življenja s poudarkom na zdravi prehrani. Otroci, tudi tisti, ki so iz manj spodbudnega okolja, ko se udeležijo letovanja večkrat, lahko vidijo, kako je, ko se imaš lepo in mirno in ti nič ne manjka. To je vzorec, ki se tem otrokom vtisne v spomin in je lahko motivacija za nadaljnje življenje.

Otroci, čeprav so na Debelem rtiču šele od nedelje, so pripravili kulturno-zabavni program, obiskovalci pa so jih presenetili s sladkarijami in nekateri s sladoledom. Otrokom ta dan ostane še dolgo v spominu.

Sekretarka
Barbara Ozimek

Domača imena

V glasilu Stražan bomo v posameznih številkah predstavili vasi, ki sestavljajo našo občino. Predstavitve so sicer v večjem delu le povzete iz leksikonov, nekatere podatke pa dopolnimo še sami. Vemo, da imajo naše vasi bogato ljudsko izročilo, kulturno in zgodovinsko in etnološko vrednost. Želeli bi, da ne bi vse utonilo v pozabo, ampak da bi se čim več ohranilo v pisani obliki. Pisana beseda je tisto, kar priča od nekdaj o človeškem rodu in njegovi zgodovini skozi stoletja in tisočletja.

Pravi zakladi vaškega življenja so med drugim tudi domača imena pri nekaterih gospodinjstvih. Ta ponavadi zaznamujejo dejavnost – obrt, ki so jo morda imeli pri hiši, lahko je poimenovana po gospodarju, gospodinji, navadah v hiši in še bi lahko naštevali. Želeli bi, da bi se takšna poimenovanja ohranila, zato se obračamo na vas, drage občanke in občani. Kako se je pri vas reklo »po domače?« Pišite nam na elektronski naslov Stražana, mi pa bomo to z veseljem objavili v tiskani obliki. Lahko pa to poveste tudi komu izmed članov uredniškega odbora ali pišete v tajništvo Občine Straža.

Podatek naj vsebuje:

Ime »PO DOMAČE« in seveda prave podatke nosilca domačega imena

V teh časih, ko smo zavezani varovanju osebnih podatkov morajo biti ti pridobljeni v soglasju z »lastnikom« - nosilec domačega imena.

Maja Medic

Dolnja Straža = Dolenja Straža - danes Straža

Dolenja Straža, tudi Dolnja Straža je bila včasih samostojna vas. Po uvedbi uličnega poimenovanja pa sta bili Dolnja in Gornja Straža združeni v enotno ime Straža.

V Krajevnem leksikonu Dravske banovine iz leta 1937 in Krajevnem leksikonu Slovenije iz leta 1971 je Dolénja Straža predstavljena tako:

Dolenja Straža, v Dolénji Stráži, stráški, Stražáni, 364-80-96-104, (v zaporednem številu pomeni to: število prebivalstva-hiš-gospodinjstev-kmetov). Dolenja Straža je spadala pod srez Novo mesto, tam je bilo tudi njeno sresko sodišče, davčna uprava, žandarmerija, oddelek finančne kontrole in zdravstveni okoliš. Pošta telegram pT Gorenja Straža 2, Prečna 2, a Vavta vas 2,5 km Dolenjske Toplice 6, oszž Novo mesto 6 km. To je le nekaj podatkov o oddaljenosti Dolenje Straže do pošte, šole, zdravnika itd. Vas leži na nadmorski višini 218 m. Gručasto, močno urbanizirano naselje v prisojni legi na položnem vršaju, ki se blago spušča do 200 m oddaljene ceste Straža—Prečna. Pripadajoča zaselka: na jv. Brézje (v Brézjih) z 9 hišami, na jz. Résa (na Résah) z 18 hišami. Hiše, gospodarska poslopja in gnojišča modernizirana; mnogo zidajo zlasti v smeri bližnje ceste.

Prst na Rebreh ilovka, v Brezjih prhlica. Njive na sv. Trjevcih, na v. v Brezjih, na j. v Delih, na z. v Dulah, na sz. v Rebreh. Sadje predelajo v mošt in žganje. Mesna govedoreja in perutninarstvo v kooperaciji s KZ Krka. Vinograde imajo v Stari gori in Gaju. V Suhem Póliču so jih opustili in je sedaj tam gozd. Gozdovi v Malih Ceróvljakih v smeri proti Brezovi rebri. Po drči sz. od vasi so svoj čas spuščali hlode. Prevladuje bukov gozd. Ljudje so se ukvarjali s poljedelstvom in prevozom lesa in oglja iz Auerspergerjevih gozdov na železnico v Stražo. Čebelarstvo. Gostilna.

V vasi je podružnična cerkev Vnebovzetja Matere božje. Prvotno je bila podružnica prafare Novo mesto. Leta 1716 je bil tu ustanovljen vikariat. Ko je cerkev, leta 1767 pogorela je bil sedež vikariata prenesen v Prečno. Cerkev je zgrajena leta 1690 po— zidana stavba na osmerokotni tlorisni osnovi s prislonjenim zvonikom in plitvo kapelo. Kmalu zatem je bila v notranjščini po naročilu članice rodbine Brenner, lastnice bližnjega gradu Luknje, v celoti poslikana. Poslikava se opira na arhitekturno lupino z naslikanim arhitekturnim ogrodjem, s stebri, zidci in balkoni ter z gledalci za balustradnimi ograjami, ki spremljajo Marijin vnebohod. Oprema iz zač. 18. stol.; glavni oltar še v slogu stol., stranski s sliko sv. Florijana, orgelska omara in prižnica iz zač. 18. stol. Vrsta votivnih podob i) zač. 18. stol. Stenske slike so sorodne tistim, ki so bile uničene v bližnjem gradu Luknji.

Sredi vasi 8 m globoka vaška šterna. Ker v suši presahnejo studenci, so zgradili moderno urejene zbiralnike kapnice. Pravih kmetov je še 12. Zaposlitev predvsem v Gorenji Straži, delno na kmetijskem posestvu v Zalogu in Novem mestu.

J. od vasi so bile štiri poljske opekarne, ki so jih 1947 opustili. Na Resah so nekdaj kopali železovo rudo. OF je bila ust. že 1. 7. 1941. Nad vasjo je bilo več bunkerjev in kurirska javka. Italijani so I. 8. 1942 požgali šest hiš. Hudi boji z okupatorjem so bili 23. 3. 1943. Tu je bil 26. 3. 1943 v spopadu z italijansko patruljo hudo ranjen narodni heroj Jože Slak-Silvo, ki si je vzel življenje, da ne bi padel živ v roke sovražnika. Na pokopališču spomenik 30 žrtvam. Pri Brezjih načrt gradnje velikega letališča, ki bo seglo do Prečne. Načrt izgradnje letališča v tej obliki ni bil realiziran. Letališka zgradba je v Prečni, letališka steza, v dolžini 4 km pa je segala do Brezja. V osamosvojitveni vojni leta 1991 pa je bil del steze uničen.

Danes Dolenja Straža sestavlja skupni kraj Stražo. Nekdaj manjša vas s hišami ob vznožju cerkve in pod hribom v novejšem času krasijo mnoge nove gradnje in nekdanje njive ter travniki so danes posejani s hišami. Od industrije je imela Dolenja Straža 4 opekarne (ceglarne). Po 2. svetovni vojni pa so se prebivalci zaposlovali v Novolesu, ali pa so se in se še vozijo na delo v bližnje Novo mesto.

V Dolnji Straži je zelo dejavno Prostovoljno gasilsko društvo, ustanovljeno leta 1950. Prav tako je zelo dejavno Športno društvo Breza. Svoje lepo urejene prostore imajo v Brezju. Vaščani pa so zelo dejavni tudi v Turističnem društvu Straža, še posebej v času prireditve Straška jesen.

Pobočje na vasjo je posejano z vinogradi, zato so mnogi aktivno vključeni v Društvo vinogradnikov Straža.

Upam, da bodo vaščani Dolenje Straže zadovoljni s predstavitvijo svoje vasi, kljub temu, da gre v večjem delu le za podatke povzete iz leksikonov. Nekaj malega je na koncu dodanega.

Kako danes živijo, kaj vse imajo, kako vidijo svoj kraj, pa bi nam bilo v veselje, če bi v prihodnje tudi sami ali v sodelovanju z nami, pripravili še kakšen dodatek k temu zapisu.

Za lažje branje, kako so včasih predstavili naše kraje, pa naj bo v pomoč spodnja legenda.

Legenda:

- Sr – srez
- So – sresko sodišče
- Du – davčna uprava
- Žan – žandarmerija
- Zdr – zdravstveni okoliš
- Fin – oddelek finančne kontrole
- O – občina
- p T – pošta brzojav
- š – šola
- žup – župnija

št. hiš		kočarji
161 - 35	- 17 -	18 - 2
št.preb.	posestniki	najemniki

Pripravila:
Maja Medic

Literatura:

1. KRAJEVNI leksikon dravske banovine : krajevni repertorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi, gospodarskimi in tujskoprometnimi podatki vseh krajev dravske banovine. - Ljubljana, 1937
2. KRAJEVNI leksikon Slovenije : repertorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi, gospodarskimi in turističnimi podatki iz vseh krajev Slovenije. – Ljubljana, 1971 Knj. 2: Jedro osrednje Slovenije in njen jugovzhodni del

Zeliščarska delavnica in zgodovina Podstenic

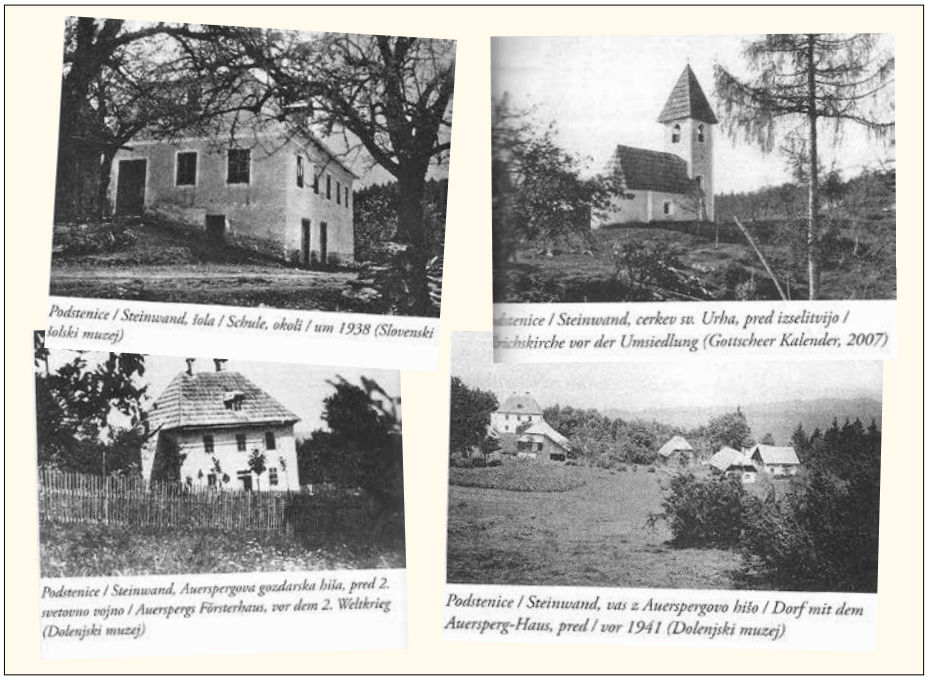
Čebelarsko društvo Straža – Dolenjske Toplice vsako leto sodeluje v akciji Poletje v Kočevskem rogu. Letos smo predvideli predstavitev zeliščarske delavnice in predstavitev Podstenic nekoč in danes.

13. 7. 2019 smo ob 8.30 razdelili 28 slušateljev v dve skupini, ki sta se kasneje zamenjali. Prva skupna je ob vodstvu Ljube Štefanič iz Društva Herba izdelovala cvetlični sirup iz lakote, balzam za lase in macerate iz oljnega izvlečka kamilic, lakote, rmana in arnike. Določena zelišča so bila nabrana kar na travnikih Podstenic. Vsak udeleženec je dobil izdelane vzorce za domačo uporabo. Pogumni posamezniki bodo te preparate lahko izdelovali sami za lastno uporabo ali za prijatelje. V preteklem letu smo izdelovali mazila iz medu, voska in zelišč. Prihodnje leto pa predvidevamo izdelovanje maceratov na osnovi olivnega olja. Vsi udeleženci so bili s predstavljenim izredno zadovoljni.

Druga skupina je imela namen spoznati kočevarsko vas nekoč in danes. Obcestna vas Podstenice ali Steinwand leži na SZ obrobju plitve kraške uvale na višini 595 m. Ime je dobila po legi pod skalno steno. Vas sta ustanovila Magdalena Blagajska in njen sin Jurij okoli leta 1580. Prva omemba kraja je iz leta 1614. Prebivalci so živeli od poljedelstva, živinoreje, pridobivanja pepelike, oglarjenja, od sredine 19. st. od prodaje lesa na Žago Rog in kasneje na žago v Straži. Vas je imela leta 1869 16 hiš in 85 prebivalcev, največ Nemcev in tudi Slovencev. Vas je imela od leta 1888 javno šolo z dvojezičnim poukom, gozdarsko upravo, gostilno, vilo kneza Auersperga, od 18. st. cerkev sv. Urha. Leta 1893 je na Podstenicah deloval eden največjih gozdarskih strokovnjakov Leopold Hufnagelj, ki je prvi v Evropi predvideval prebiralno gozdarjenje, ki je osnova gozdarjenja še danes. Prepovedal je goloseke in določil posek posameznih debelejših dreves, s tem pa so omogočili sosednjim drevesom rodovitno prst za rast. Kljub skromni humusni in ilovnati osnovi so tu odlični pogoji za gozdarjenje. Na hektar je tako preko 400 m^3 lesne zaloge.

Podstenice / Steinwand, šola / Schule, okoli / um 1938 (Slovenski šolski muzej)

Podstenice / Steinwand, cerkev sv. Urha, pred izselitvijo / Urbanskirche vor der Umsiedlung (Gottscheer Kalender, 2007)

Podstenice / Steinwand, Auerspergova gozdarska hiša, pred 2. svetovno vojno / Auerspergs Försterhaus, vor dem 2. Weltkrieg (Dolenjski muzej)

Podstenice / Steinwand, vas z Auerspergovo hišo / Dorf mit dem Auersperg-Haus, pred / vor 1941 (Dolenjski muzej)

Po propadu Auerspergove največje parne žage v Sloveniji v Žagi Rog leta 1931 je leta 1938 začela delovati Pogačnikova parna žaga Podstenice. Po sedmih letih delovanja je druga svetovna vojna povzročila velike spremembe. Decembra 1941 in januarja 1942 se je 95 % Kočevarjev ali 12147 Kočevarjev odselilo v le 38 km oddaljeno Posavje in Posotelje v Nemški rajh, od koder so odselili 48000 Slovencev v Srbijo, na Hrvaško ali v Nemčijo. Vsaka Kočevarska družina je dobila po dve kmetiji.

Podstenice so postale večji del izpraznjeno območje. Tu je ostal le Henrik Dralka, ki se še danes kljub 93 letom spominja teh dogodkov. Na Podstenicah so nastale prve partizanske delavnice v Sloveniji v času NOB. Po roški ofenzivi julija in avgusta 1942 so Italijani vas požgali in vas je bila popolnoma opuščena.

Od predvojnih časov je danes ohranjenih 8 vodnjakov, betonski ostanki žage in kapelica – javka. Kapelica in 3 vodnjaki so obnovljeni.

Po vojni so nemški vojni ujetniki zgradili gozdarsko kočo – danes Čebelarski dom. Leta 1971 je na Podstenicah živelo kar 28 prebivalcev – predvsem gozdarskih delavcev. Konjsko vprego in šinarje je najprej zamenjal gumivoz, nato traktor, vitla, kamioni, delavce so prevažali s kombijem, avtobusom; to in naselje brez tekoče vode, elektrike, telefona in velika oddaljenost za učence je povzročilo, da se je vas začela prazniti. Zadnji prebivalci so bili 1991 bosanski begunci. Kulturna krajina Podstenic je včasih obsegala 162 ha obdelovalnih površin, od tega 132 ha njivskih površin. Danes kulturna krajina ne obsega niti 15 ha, ki jih lovci in gozdarji namenoma vzdržujejo za pašo divjadi, da ne dela škode v gozdovih. Naselje Podstenice obsega dve počitniški hiši in velik Čebelarski dom, kjer ima ČD Straža – Dolenjske Toplice čebelnjak, muzej in prostore za srečanja in predavanja. Podstenice so v zadnjih desetletjih doživele vrsto sprememb, saj ima tu še vedno domicilno bivališče medved. Naselje, ki se je pred vojno kosalo z Dolenjskimi Toplicami, ima danes rekreacijsko, gozdarsko, čebelarsko, jamarsko in lovsko vlogo za prebivalce Toplic in okolice.

Tone Andrejčič

Zaključek veroučnega leta 2018/19 z nogometnim turnirjem

Veroučno leto 2018/19 se je zaključilo v nedeljo, 2. 6. 2019, pri cerkvi sv. Jakoba v Vavti vasi. Po sveti maši smo se zbrali na župnijskem nogometnem igrišču, kjer se je pričel nogometni turnir za Jakobov pokal 2019 pod vodstvom Julijana Taljata. Na turnirju je sodelovalo 6 ekip po 5 članov otrok različne starostne skupine (od 1. do 8. razreda). Vse ekipe so za sodelovanje prejele simbolično iz lesa izdelano medaljo, ki jih je v ta namen izdelala Danica Janškovec. Najboljše tri ekipe so prejele pokal turnirja za osvojeno 3., 2. in 1. mesto. Najboljše tri ekipe so prejele Jakobov pokal 2019. Na koncu turnirja so se otroci posladkali s sladoledom. Veroučno leto smo tako zaključili v športnem duhu in s prijetnim druženjem župljanov.

Anja Gašperšič

Tretje mesto je osvojila 5. ekipa: Gal Strniša, Lovro Berkopec, Aljaž Pečaver, Neža Dular, Peter Makovac.

Drugo mesto je osvojila 1. ekipa: Jon Taljat, Ema Gašperšič, Jon Krašovec, Jan Luka, Domen Miklavčič.

Zmagovalno 6. ekipo so zastopali: Alen Brus, Jan Gačnik, Vid Pečaver, Lin Nečemer in Tobija Taljat.

Oratorij 2019

V tednu od 21. do 28. julija je v župniji Vavta vas potekal vsakoletni oratorij. Oratorij je teden veselja, mnogih dejavnosti, pesmi in petja, igre ter predvsem tudi krščanskega življenja. Namenjen je otrokom, ki obiskujejo osnovno šolo, pripravijo pa ga animatorji (dijaki in študentje) pod budnim očesom njihove »animatice« ter župnika.

Letos je oratorij v Vavti vasi obiskovalo 56 otrok in 17 animatorjev. Začeli in sklenili smo ga z nedeljsko mašo v župnijski cerkvi. Od ponedeljka do petka pa smo oratorijski dan začeli z dvigom zastave in petjem himne. Temu sta sledili jutranja molitev in telovadba. Po tem smo se premaknili v Baragovo dvorano, kjer smo si vsak dan ogledali dramsko igro na temo letošnjega oratorija, ki je bila zgodba o Petru Klepcu, geslo letošnjega oratorija pa »Imaš moč«.

Otroci so ves teden spoznavali, kaj se je godilo Petru Klepcu ter kako mu je njegova vera v Boga pri tem pomagala. Ob koncu igre smo se razdelili v skupine za kateheze in se pogovarjali o igri ter Svetem pismu, kaj nam želi Bog sporočiti in kako to povežemo z vrednoto dneva, skozi vse skupaj pa nam je pomagala zelo dobrodošla malica.

Po katehezah so sledile delavnice. Na kemijski delavnici smo izvajali razne kemijske poskuse, vsi pa so bili najbolj navdušeni nad izdelovanjem sluzi. Na kuharski delavnici smo pripravljali piškote in slaščice, ki smo jih lahko po kosilu pojedli. Imeli smo kar dve ustvarjalni delavnici. Eno, ki so jo pripravile gospe iz

Karitasa, kjer smo barvali kamenčke, in drugo, ki jo je pripravila animatorka Nika, kjer smo izdelovali čebelice iz tulcev wc papirja in druge živali iz plutovinastih zamaškov. Otroci so se lahko tudi naučili plesati na plesni delavnici.

Letošnja novost je bila tudi delavnica sproščanja, kjer smo se ob različnih vajah učili sprostiti in pravilno zadihati. En dan smo tudi obnavljali in barvali stole. Na delavnici, ki jo je vodila animatorka Ana, so otroci spoznali različne igre, ki so se jih igrali še naši dedki in babice. Vsi so bili navdušeni nad »Ali je kaj trden most«, »Kraljica, koliko je ura« in podobnimi. Skrbeli smo tudi za varnost. Delavnica prve pomoči, kjer so se otroci učili o različnih poškodbah in kako jih oskrbeti, ter delavnica Vidni in varni na cesti, kjer smo se pogovarjali, kako poskrbimo za to, da smo varni na cesti. Vsi otroci so tudi prejeli kresničko. Poleg vseh teh pa so bile na voljo še športna, skavtska in novinarska delavnica.

Po delavnicah smo se že vsi veselili kosila, ki nam je dal novih moči za prihajajoče velike igre: vodne igre, lov za zakladom, skavtske igre in masterchef. Skratka, imeli smo se super. Na koncu pa smo še zapeli himno in spustili zastavo.

Vsak dan oratorija je potekal po takem dnevnem redu, bilo pa je nekaj izjem za popestritev dogajanja. Že v ponedeljek si je polovico časa delavnic prisvojil raft, s katerim smo se zapeljali po reki Krki. V sredo pa so ob zaključku vodnih iger prišli še gasilci in nam pomagali premagati vročino. Izpeljali smo tudi sedaj že kar tradicionalno oratorijsko noč s srede na četrtek: otroci so se po večerni sveti maši razdelili v skupine in odigrali igro nalog, nato smo ob glasbi plesali, za konec pa nas je presenetil še čarovnik, preden smo vsi popadali in zaspali v šotorih ali Baragovi dvorani.

Teden je minil, kot bi mignil in tako otroci kot animatorji že vsi z novimi idejami pričakujemo oratorij prihodnje leto.

Erika Kum

Zakaj vztrajamo na slabšem zobozdravstvenem sistemu?

Zaradi odhoda v pokoj je zobozdravnica v Straži prenehala opravljati koncesijsko dejavnost 31. 12. 2018. Že poleti 2018 je Zdravstveni dom Novo mesto izkoristil spremenjen Zakon o zdravstveni dejavnosti (ZZDej-K), po katerem ima javni zdravstveni zavod prednost pred ostalimi izvajalci pri pridobitvi koncesijskega programa (15. člen ZZDej-K).

Zdravstveni dom Novo mesto je avgusta 2018 občini Straža zatrdil, da bo prevzel vse opredeljene zavarovane osebe bivše koncesionarke, ter zagotovil stalnega zobozdravnika, saj ima po njihovih zagotovilih zadostno število kadra.

Kmalu po novem letu, ko bi morala zobozdravstvena ambulanta v Straži pod okriljem Zdravstvenega doma Novo mesto začeti z delom, se je izkazalo, da obljubljenega zobozdravnika še ni. Zdravstveni dom je zaposlil zobozdravnico Natašo Zinovsko, ki je z delom začela januarja 2019. Ker je dr. Zinovska kmalu dala odpoved, je Občina Straža tako hitro ostala brez zobozdravnika. Dr. Zinovska je zadnjič delala, 6. marca 2019. Občina Straža je pod okriljem Zdravstvenega doma Novo mesto imela zobozdravnika le 32 dni. Od takrat v ambulanto dvakrat tedensko prihajajo zobozdravniki iz Zdravstvenega doma Novo mesto po razporedu za reševanje nujnih stanj. V bistvu gre predvsem za namen, da Zdravstveni dom pred ZZZS in Občino Straža prikaže, da ambulanta deluje v popolnosti. Dejansko pa Zdravstveni dom Novo mesto ne razpolaga z dovolj kadra, s katerim bi izvajal kvalitetno zobozdravstveno oskrbo. Zakaj občina ne podeli koncesije nekomu, ki bi bil sposoben in pripravljen izvajati zobozdravstveno oskrbo občanov na bistveno višjem nivoju (verjetno tudi ceneje), kot sedaj to počne javni Zobozdravstveni zavod. *V Dolenjskih Toplicah, Šmarjeti in Škocjanu se je pokazalo, da zobozdravstvena oskrba občanov na podlagi koncesije deluje veliko bolje, kot to počne javni zavod. Ali občani naše občine nimamo takih pravic kot občani omenjenih občin?*

Kaj so prednosti koncesije? Po zakonu se lahko koncesijo podeli (ali prenese na drugo osebo) samo, če koncendent ugotovi, da javni zdravstveni zavod ne more zagotoviti opravljanja zdravstvene dejavnosti v obsegu, kot je določeno z mrežo javne zdravstvene službe, oziroma če javni zdravstveni zavod ne more zagotoviti potrebne dostopnosti do zdravstvenih storitev. Zobozdravnik v okviru javnega zdravstvenega zavoda ali zobozdravnik zasebnik s koncesijo (koncesionar), opravljata zobozdravstvene storitve za istega plačnika, tj. ZZZS. Pomeni, da oba delata po enakih pravilih, v sistemu javne zdravstvene mreže in na primarnem nivoju. Prednosti koncesije pa so:

a) zobozdravnik – koncesionar, ni vezan na javna naročila, kar pomeni, da lahko na trgu izbere katerikoli material želi. Zobozdravnik v javni mreži lahko dobi samo material, ki je možen preko javnega razpisa, ki se opravlja vsake dve leti. Prav tako je omejen pri nakupu aparatur. Zasebnik - koncesionar lahko kupi aparaturo takoj, ko jo potrebuje. Zobozdravnik v javnem zavodu sam ne more pridobiti nove aparature, tudi če jo nujno rabi, ker je vezan na javna naročila. V javnem zavodu se 1x letno zbirajo naročila za nakup aparatur. Na javnih naročilih pa se kupujejo najcenejši materiali, pogosto tudi vprašljive kvalitete. Zobozdravnik aparaturo dobi, če se s tem strinja vodstvo zavoda. Praviloma v takem primeru nabava nove aparature traja leto ali celo več.

b) Prednost koncesije je tudi v sodelovanju z drugimi zdravstvenimi delavci - npr. zobotehnikom. Zobozdravnik v javnem zavodu sme sodelovati samo z zobotehnikom, s katerim ima zdravstveni zavod pogodbo, medtem ko zasebnik lahko sodeluje, s komer želi.

Vsota vseh teh prednosti pri koncesiji je, da ima zobozdravnik za pacienta na voljo večjo in kvalitetnejšo izbiro kvalitetnih materialov, aparatur, zobotehnikov. Kar se na koncu pokaže tudi v kvalitetnejši storitvi.

Zakaj torej občina ne podeli koncesije zainteresiranemu in resnemu koncesionarju, če imamo za to možnost (prostor) in primerne kadre, temveč vztrajamo na dokazano slabšem sistemu? Ali samo zaradi tega, ker je občina Straža soustanoviteljica Zdravstvenega doma Novo mesto in ima na podlagi tega nekdo kake druge koristi?

Zdravko Turk
Občinski svetnik SDS

SEE MEET 2019 – Najboljša priložnost za poslovno mreženje in širitev posla

Razvojni center Novo mesto je letos nosilec konzorcija organizatorjev mednarodne B2B konference SEE MEET SLOVENIA 2019, ki velja za največji slovenski dogodek za mreženje in ponuja odlično priložnost za ustvarjanje novih poznanstev in širitev posla.

Za občutek, v letu 2018 je bilo na dogodku opravljenih kar 1.182 sestankov, med 147 udeleženci iz 9 držav: Slovenija, Srbija, Italija, Madžarska, Turčija, Avstrija, Velika Britanija, Nemčija in Rusija. Kar 45 % udeležencev je bilo iz tujine, kar uvršča dogodek na posebno mesto na zemljevidu mednarodnega poslovnega mreženja.

SEE MEET SLOVENIA 2019 je mednarodni B2B forum, ki ponuja edinstveno platformo (in odskočno desko) za podjetja iz različnih panog, s posebnim poudarkom na energetski učinkovitosti, digitalizaciji industrijskih procesov in IKT, predelovalni industriji (kovinska industrija ter izdelki iz gume in plastičnih mas) in drugih storitvah. V zgolj dveh dneh si lahko podjetje organizira do 15 vnaprej načrtovanih osebnih sestankov. Celoten dogodek je namenjen poslovnemu mreženju, temu primerna je tudi energija udeležencev oz. povedano z drugimi besedami, omenjenih 15 sestankov je samo formalnih, neformalnih pa je seveda še mnogo več. Običajen profil udeležencev SEE MEET dogodka so podjetja in organizacije, ki razumejo moč mreženja in ki si želijo povezovati ter širiti posel z večjo hitrostjo in bolj učinkovito.

Pridružite se nam na poslovnem srečanju, na katerem pričakujemo udeležbo 150 mednarodnih podjetij. **Postanite del te uspešne zgodbe tudi vi. Zagotovite si udeležbo na dogodku kjer v letu 2019 pričakujemo okoli 150 mednarodnih podjetij še danes - www.seemeet.si**

Organizatorji mednarodne B2B konference SEE MEET SLOVENIA 2019 so tudi SPIRIT Slovenija, MGRT, RRA Zasavje, RRA Posavje, RC Murska Sobota, RRA Koroška, Mariborska razvojna agencija, Razvojna agencija Savinjske regije, RRA Zeleni kras in Razvojna agencija Ajdovščina.

Aleksej Metelko

JE SEE MEET SLOVENIJA 2019 PRAVI DOGODEK ZA VAS?

Želite vzpostaviti nove poslovne kontakte na zelo učinkovit in preprost način? Potem je SEE MEET pravi dogodek za vas!

SEE MEET Slovenia 2019 je namenjen podjetjem in organizacijam, tako velikim kot majhnih, ki delajo n a lokalnih, nacionalnih in mednarodnih trgih v panogah kot so:

- Energetska učinkovitost
- Digitalizacija in IKT
- Kovinskopredelovalna industrija
- Izdelki iz gume in plastičnih mas
- Elektro industrija
- Pohištvena industrija
- Prehrana in kmetijstvo
- Turizem

PROGRAM SEE MEET SLOVENIA 2019

Do 15 osebnih sestankov v dveh dneh

SREDA, 16. OKTOBER

- Dobrodošlica in poslovna konferenca z uvodnimi predavanji
- 7 individualnih sestankov

Gala večerja

25-miniutni sestanki: udeleženci si vnaprej izberejo, s kom bi se želeli srečati

SREDA, 16. OKTOBER

- Dobrodošlica in poslovna konferenca z uvodnimi predavanji
- 7 individualnih sestankov
- Gala večerja

ČETRTEK, 17. OKTOBER

- 8 individualnih sestankov
- Zaključna slovesnost

KOTIZACIJA VKLJUČUJE

- Sodelovanje na poslovni konferenci
- Do 15 vnaprej dogovorjenih sestankov v dveh dneh
- Prigrizke in napitke med odmori
- Gala večerjo ob koncu prvega dne
- Dostop do spletnega kataloga registriranih podjetij SEE MEET Slovenija 2019 za obdobje enega leta

KONTAKTI

Povpraševanje in informacije

Franc Gönc
SEE MEET Slovenia 2019 kordinator
T: +386 (0)41 742 348
E: info@seemeet.si

RAZVOJNI CENTER NOVO MESTO d.o.o.
Tjaša Kump Murn
+386 (0)41 390 449
Aleksej Metelko
+386 (0)30 304 303
E: info@rc-nm.si

Debelost ima velik vpliv na zdravje

Vrednote. To so neki cilji, ki jih cenimo, oziroma mišljenje o tem kaj je dobro ali prav. Za kaj si je vredno prizadevati. Slovenci na prvo mesto med vrednotami bojda postavljamo zdravje. Vsaj na papirju.

Kako pa je v realnosti? Nemalokrat je zdravje samoumevno. No, vsaj dokler je prisotno. Ko pa ga enkrat več ni, je to edina stvar, ki nam je pomembna. Ker brez zdravja ni nič. Le kdo še ni kdaj rekel: "Vse bi dal, samo da bi bil zdrav". Pa čeprav že samo zaradi prehlada ali malo hujše viroze. Ko izustimo ta stavek, je po navadi že prepozno …

Bolezni srca in ožilja so v Sloveniji še vedno na prvem mestu med vzroki za umrljivost. Dejstvo je, da ima vsak drugi Slovenec prisoten vsaj en dejavnik tveganja, ki negativno vpliva na njegovo zdravje in povečuje verjetnost, da bo doživel srčni infarkt, možgansko kap. To so dejavniki, na katere se večinoma da vplivati. Govorim o preveliki telesni masi, kajenju, telesni neaktivnosti, nezdravem prehranjevanju, … In ker je enajstega v mesecu oktobru svetovni dan debelosti, naj se osredotočim na le-tega.

Debelost je kronično presnovno stanje, ki je posledica prepletanja tako genetskih dejavnikov kot tudi dejavnikov okolja. Zanjo je značilno kopičenje maščevja v telesu. Težava pa ni samo ta, da ne izgledamo kot manekeni. Kar tudi ni pogoj! Vsaka skrajnost je lahko zdravju škodljiva. Nekaj maščobe imamo pod kožo namreč vsi. Večji zdravstveni problem predstavlja maščoba, ki se nabira v predelu nad pasom, kot tista, ki se nabira pod pasom. Nevarnost se skriva od znotraj. To so maščobne celice, ki se postopoma nalagajo tudi okoli notranjih organov.

Debelost lahko opredelimo na več načinov. Eden izmed njih je izračun Indeksa telesne mase (ITM), ki se izračuna tako, da vašo težo v kilogramih delite z vašo višino v metrih na kvadrat. Kaj posamezna vrednost pomeni, si lahko pogledate v spodnji tabeli. Če pa imate pri roki šiviljski meter, lahko izmerite tudi obseg trebuha. Meri se v višini popka. Ženske naj bi izmerile vrednosti pod 80 centimetrov, moški pa pod 94 centimetrov.

ITM	Hranjenost
manj kot 18.49	podhranjenost
18.5 - 24.9	normalna hranjenost
25.0 - 29.9	prekomerna telesna masa
30.0 - 34.9	debelost - 1. stopnja
35.0 - 39.9	debelost - 2. stopnja
40.0 ali več	visoka debelost - 3. stopnja

ITM =

[telesna teža v kg] **: [telesna višina** v m]^2

Na tržišču obstaja veliko praškov, krem, tablet, ki naj bi pomagale, da čudežno shujšate čez noč. Ne zapravljajte denarja, ker se bo čez noč čudežno stanjšala samo vaša denarnica. Dejstvo je, da odvečnih kilogramov nismo pridobili čez noč, zato jih tudi izgubiti ne moremo tako hitro. Predvsem pa to tudi ni zdravo. Ravno tako se ne poslužujte ekstremnih diet, ker izgubljene teže ne boste uspeli vzdrževati. K zmanjševanju telesne teže pristopite premišljeno in z načrtom. Začnite s spremembami, ki jih boste z lahkoto vzdrževali. Zakaj ne bi za začetek v svojo prehrano uvedli zajtrk, ali pa namesto raznih, s kalorijami polnih, sokov začeli piti vodo? Počasi delajte na spremembi svojega življenjskega sloga, telo vam bo sledilo. Seveda se bo potrebno kdaj odreči dodatnemu kosu tortice, seveda bo potrebno včasih telovaditi, ko se vam mogoče sploh ne bo dalo. Izguba telesne teže žal ni enostaven proces in tega se morate zavedati. Je pa na koncu, ko pridete na cilj, zagotovo vse poplačano. Tako z boljšim zdravjem, kot tudi s počutjem.

Povprašajte o vključitvi v delavnico Zdravo hujšanje vašega osebnega zdravnika ali referenčno sestro. Lahko pa se z vprašanjem obrnete tudi na nas. Kontaktirate nas lahko preko e-pošte mojca.senica@zd-nm.si (Mojca Šenica, mag. vzgoje in menedžmenta v zdravstvu, vodja Zdravstveno vzgojnega centra).

Vanja Luzar, dipl. m.s.
Zdravstveno vzgojni center
Zdravstveni dom Novo mesto

Srečanje starostnikov

Vsako leto se v župniji Vavta vas spomnimo starejših in bolnih. Tako smo tudi letos 18. avgusta člani župnijske Karitas organizirali srečanje, ki se je začelo s sv. mašo v župnijski cerkvi. Darovala sta jo stopiški in domači župnik. Kdor je želel, je med sv. mašo prejel tudi bolniško maziljenje. Na koncu je sledilo druženje s pogostitvijo v parku pred cerkvijo.

Veseli smo, da so nam naši starostniki za zgled, nas s svojo preprostostjo učijo modrosti in vere, kar je najdragocenejša dediščina.

Danica Barbič

POBUDA OBČANA: Zasaditev drevoreda

V letošnjem letu naj bi se v Vavti vasi začelo z izvajanjem del do stadiona pri Kočmanu. Če se bo kopalo po ulici ali ob ulici za napeljavo elektrike, vode in kanalizacije, bi bilo smiselno izdelati projekt zasaditve dreves na obeh straneh ceste.

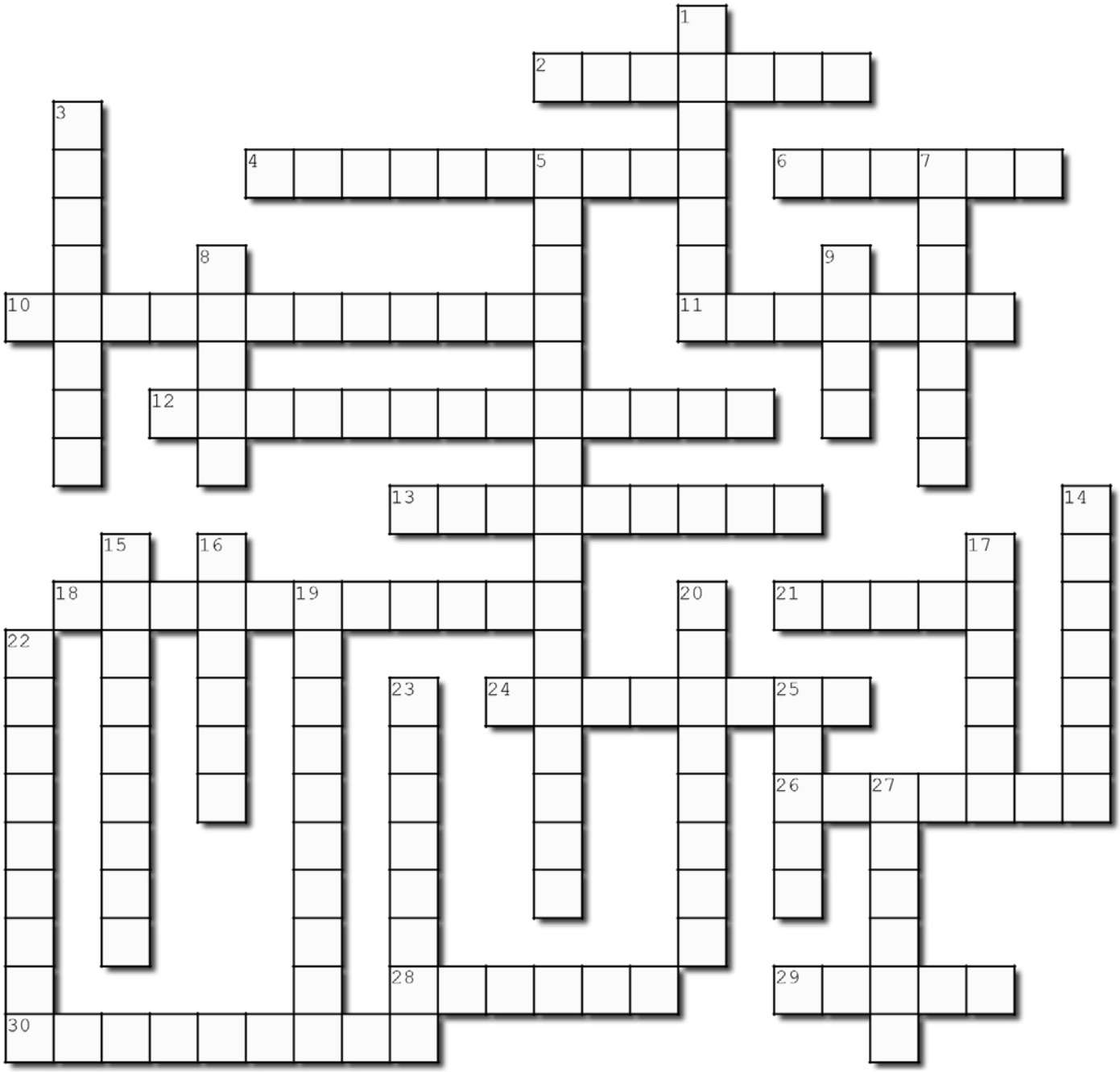
Bil bi lep drevored od frizerskega salona Marije Kulovec do stadiona. Drevored bi lahko poimenovali šolski drevored, ali pa drevored častnih občanov Občine Straža itd. Saj ima Občina Straža že v sloganu »kraj topline, zelenja in modrine«

Drevored bi se lahko zasadil z akcijo mladine, šole, društev, občanov.

Prav tako dajem pobudo, da drevesa v Straži, ki so bila odstranjena zaradi širitve ceste in pločnika ponovno zasadimo in tako bo Straža še lepša, slogan še trdnejši.

Brane Faleskini

Straška križanka

Vodoravno

2. ČLOVEŠKA RIBICA
4. 33. STRAŠKA JESEN
6. ŠTEVILO NASELIJ V OBČINI (Z BESEDO)
10. TELOVADNICA
11. NEKDANJA TOVARNA
12. NASELJE Z NAJMANJ PREBIVALCI
13. SOSEDNJA OBČINA
18. VRTEC
21. ZELENO ZLATO
24. OSNOVNA ŠOLA
26. VAS V OBČINI
28. LOKALNO VINO
29. ŠPORTNO DRUŠTVO
30. PRIIMEK NEKDANJE UČITELJICE

Navpično

1. LOKALNO GLASILO
3. PRESIHAJOČI POTOK
5. LOKALNI ROMAN (JOŽE DULAR)
7. GOZDNA JAMA
8. IME ZAVETNIKA LOKALNE CERKVE
9. PRODUKT MLINA
14. KRAJ POD STRAŠKO GORO
15. NAJVIŠJI VRH V OBČINI
16. RAFTING KLUB
17. VINORODNI OKOLIŠ
19. NEKDANJE POGORIŠČE
20. NAJSTAREJŠA ULICA V STRAŽI
22. NEKDANJI DVOREC PRI ZALOGU
23. NEKDANJI AVTOPREVOZI
25. MESEC OBČINSKEGA PRAZNIKA
27. PREBIVALEC GOZDA

Žoga je najina droga

Sva Ajda in Sara Burgar, sestri iz Rumanje vasi. V osnovno šolo sva hodili v Vavto vas. Šolanje sva nadaljevali v športnem oddelku Gimnazije Novo mesto.

Že kot majhni deklici sva gibanje in šport vzljubili in hitro osvojili. Športne gibe sva spoznavali v plesu, gimnastiki, atletiki, rokometu, namiznem tenisu, veslanju in košarki. Gimnastika nama je bila prvi šport, kjer sva motorično gibanje zelo dobro razvijali, kar nama je še sedaj v veliko prednost. Že tu sva osvajali medalje in postajali perfekcionistki. Vztrajnost in borbenost sta se razvijali skupaj z odločnostjo, da uspeva.

Gimnastični dres sva kasneje zamenjali za košarkarski. Najine dobre motorične osnove so se pri košarki hitro izkazale za odlično podlago. V svojih starostnih kategorijah sva hitro izstopali po motoriki ter tudi po spretnostih in iznajdljivosti v igralnih situacijah. Tudi v znanju sva dosegali odlične rezultate in učenje nama je bilo večinoma nekaj, kar sva radi počeli in sva si zanj vzeli čas. Pomembno nama je bilo tudi uspešno delo v šoli. Dolgo časa sva hodili isto pot, isto trenirali, se med sabo primerjali in tekmovali, a prišel je tudi čas, ko sva stopili vsaka na svojo športno pot.

Starejša sestra Ajda, sem seveda svojo samostojno športno pot začela prva. Prve resne treninge košarke sem začela v Ženskem košarkarskem klubu Krka in dosegala izjemne rezultate. Trenirala sem petkrat tedensko in redno tekmovala tudi za tri selekcije – kadetinje, mladinke in članice. Sodelovala sem na All Stars-u leta 2013 in 2016. Leta 2015 sem bila izbrana med 14 najboljših igralk v Sloveniji in državo zastopala na mednarodnem prvenstvu Slovenia Ball v Slovenj Gradcu. S svojim trdim delom sem nadaljevala in prišla tudi na članski All Stars za Extra ligo 2017 in 2018.

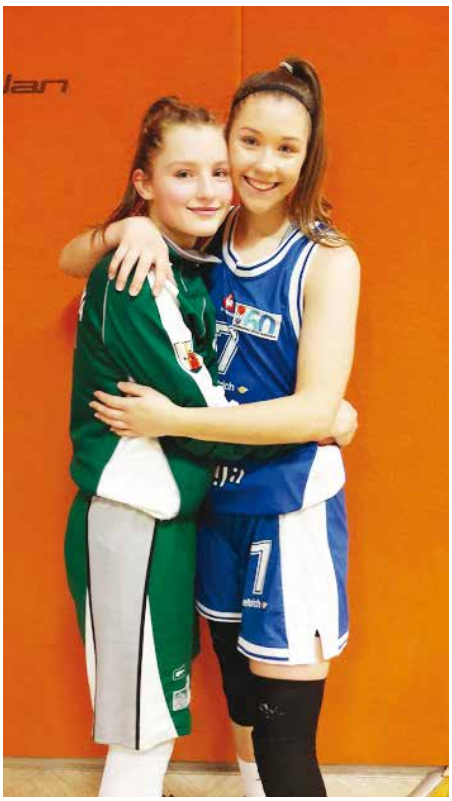
Tako kot vsi ostali sem se tudi jaz vsako leto veselila dolgih poletnih počitnic. Te pa so zadnja tri leta nekoliko drugačne kot po navadi. Proti koncu maja 2017 sem dobila povabilo, da se pridružim širšemu izboru za kadetsko reprezentanco do 16 let. Sledili so skupni treningi z ostalimi izbranimi igralkami v reprezentančnem dresu. Domov sem prihajala zelo redko, za en ali dva dni na teden, potem pa spet nazaj na treninge. Na vrsto so prišli tudi turnirji v tujini in doma ter mesec se je hitro obrnil naokoli. Predanost in trud sta se obrestovala, prvič sem namreč dobila priložnost zastopati Slovenijo na evropskem prvenstvu, ki je potekalo v Skopju. Igrale smo v B diviziji in dosegle končno 11. mesto.

Z dobro igralno predstavo v tem obdobju in kasneje v klubski sezoni sem pokazala, kaj zmorem, in prepričala trenerje, da mi dajo novo priložnost v reprezentanci naslednje leto. Tako sem bila proti koncu maja 2018 poklicana na širši izbor mladinske reprezentance deklet do 18 let. Bila sem presenečena in vesela hkrati, saj sem bila leto mlajša od večine drugih igralk v reprezentanci. Z odgovornim pristopom in doslednim delom sem se izkazala za igralko, ki je dovolj dobra, da igra za leto starejše in zastopa Slovenijo na mladinskem evropskem prvenstvu v Vidmu. Tu sem bila vesela tudi podpore domačih navijačev na tribuni.

Res, da sem celotno poletje preživela na košarkarskih igriščih, vendar sem bila ob koncu nagrajena s še enim izjemnim dosežkom. Kot edina Slovenka sem bila izbrana na mednarodni košarkarski kamp, Košarka brez meja, ki je potekal v avgustu 2018 v Beogradu. Tu sem se družila, trenirala in tekmovala z najboljšimi igralkami in igralci moje starosti iz drugih evropskih držav pod vodstvom odličnih trenerjev iz ameriške lige NBA. Spoznala sem ogromno odličnih in znanih trenerjev ter igralcev, med drugim tudi Grega Popovicha. Ta kamp je namreč organizirala NBA v sodelovanju z mednarodno košarkarsko organizacijo FIBA in srbsko košarkarsko organizacijo. V enem tednu sem pridobila ogromno novega znanja in izkušenj. To je bila enkratna priložnost, za katero sem izjemno hvaležna.

V izjemnem košarkarskem poletju 2018 sem dobila tudi povabilo dveh slovenskih klubov, da se jim pridružim. To je zame pomenilo stopničko višje v doseganju ciljev. Izbrala sem ŽKK Triglav Kranj. To je pomenilo tudi spremembo šolskega okolja. Postala sem dijakinja Gimnazije Franceta Prešerna v Kranju. Sezono v Kranju sem začela malo v strahu, a sem s pomočjo trenerjev in soigralk kmalu prebrodila tremo ter s trdim delom postajala tako boljša igralka kot močnejša oseba. Aktivno sem igrala za dve selekciji, za mladinke in članice. Z mladinkami smo na koncu dosegle 1. mesto v državnem prvenstvu, s članicami pa 2. mesto v državnem prvenstvu.

Kljub novemu okolju in mnogim prilagajanjem je bila za mano letos izjemna sezona. Zato ni bilo naključje, da sem bila poklicana v izbor za mladinsko reprezentanco. Biti del slovenske reprezentance je posebna čast in odgovornost, ki sem jo jaz vzela zelo resno. Da pa so me soigralke izbrale za kapetanko, sem začutila ponos in potrditev, da delam dobro.

Da v meni vidijo vodjo in hkrati odlično igralko, mi je veliko pomenilo.

Tako sem se tretje leto zapored udeležila evropskega prvenstva, tokrat zopet v Skopju. Svojo vlogo sem opravila zelo dobro in s svojo statistiko pokazala, da sem bila najboljša igralka slovenske reprezentance do 18 let.

V sezoni 2019/20 bom spet del ŽKK Triglav Kranj, kjer se bom dokazovala tako na mladinskih kot na članskih tekmah. Moji cilji so ambiciozni, želim si igrati v tujini, mogoče dobim tudi priložnost za študij in igranje košarke v ZDA. Grem korak za korakom in bomo videli, kam me bo vodila košarkarska pot.

Sem mlajša sestra Sara in marsikaj sem se naučila od starejše sestre. Sledila sem ji povsod, s svojimi koraki seveda in s svojim srcem ter svojimi ambicijami.

Od nekdaj sem rada skrbela za druge, tako za ljudi kot za živali. Rada pomagam drugim in krožek Prve pomoči v osnovni šoli je bil pisan na mojo kožo. Spoznala sem, da mi je pomoč drugim pomembna vrlina in veščina, ki sem jo v tem krožku lahko razvijala. Sodelovali smo tudi na tekmovanju, kjer smo s svojim predstavljenim znanjem osvojili celo naslov državnih prvakov v preverjanju znanja iz prve pomoči na Debelem rtiču.

Od starejše sestre Ajde se razlikujem v športnem smislu po hitrosti. Ona je vzdržljiva, jaz sem pa hitra. To kvaliteto sem dokazovala tudi na atletskih progah, ne le na košarkarskem igrišču.

Tako sem hodila tudi na šolska atletska tekmovanja, kjer sem tekla na 300m. Osvojila sem 2

zlati medalji na področnem tekmovanju in se uvrstila na šolsko državno atletsko tekmovanje, kjer mi je kot sedmošolki uspelo priti do naslova državne podprvakinje med mlajšimi deklicami. Tekaško nadaljevanje mi je sicer preprečil zlomljen gleženj, a se nisem predala tako hitro. Športno pot sem počasi nadaljevala.

Košarkarsko zgodbo sem tudi jaz začela v Ženskem košarkarskem klubu Krka. Kar nekaj trenerjev je v teh letih skrbelo za moje dobro košarkarsko znanje. Tudi mami je bila ena izmed njih. V svoji ekipi sem izredno izstopala po motoričnih kvalitetah, kakor tudi po košarkarskem znanju, zato so tudi prva selekcioniranja pri trinajstih letih na državnem nivoju pokazala, da sodim med najboljše igralke v Sloveniji. Tako sem bila predlani izbrana v slovensko košarkarsko reprezentanco Slovenia Ball, s katero smo osvojile zlato medaljo. Leto 2017 se je vpisalo v zgodovino tega tekmovanja, saj smo bile prve zmagovalke. Bilo nas je 16 odličnih igralk, vse smo bile željne pokazati čim več, vse kar zmoremo in znamo. Zame je bila to velika motivacija za delo naprej. Želela sem nadaljevati na visokem nivoju, zato sem tudi med letom v klubu trdo trenirala.

Tudi lansko leto sem bila kandidatka za slovensko žensko reprezentanco do 16 let. Priprave so se začele že v maju in trajale skozi vse poletje. Najboljše igralke iz vseh slovenskih klubov smo poletno vročino skupaj hladile s košarkarskim znanjem. Slovenj Gradec in Postojna sta postala moj drugi dom, kjer smo se pripravljali na EP. Obilica zahtevnih in fizično napornih treningov se je žal poznala na mojem kolenu. Da bi preprečili poškodbo, sem lansko leto prej zaključila s pripravami.

Sem pa letošnje leto zastavila ambiciozno, uvrstitev v reprezentanco do 16 let. Pot ni bila lahka, potrebno je bilo veliko odrekanja, dobra organizacija in veliko moči, tako fizične, kot psihične. Veliko kilometrov smo naredili s starši, vse od maja do konca avgusta. Poletje je bilo res vroče, parket pa se je od dela kar potil in kadil. A nismo popustili, imela sem namreč krasno ekipo soigralk, s katero smo se zelo dobro povezale in postale tudi prave prijateljice. Zlata generacija, ki je osvojila Slovenia ball dve leti nazaj, je bila sedaj zopet vroča na parketu. Tudi trenerski štab in vsi sodelavci, so nam pomagali in omogočali zelo dobre delavne pogoje.

Dnevne, dvodnevne in tedenske priprave, tekma za tekmo in pripravljalni turnirji, neštetо pretečenih kilometrov, na tisoče vrženih košev, sto in sto skokov za odbito žogo … vse to in še več so zajemale priprave. Kondicijska priprava, fizična moč, psihična stabilnost in kohezija ekipe, vse to so elementi, ki so jih trenerji skrbno razvijali. Po dobrih treh mesecih priprav je bila ekipa za evropsko prvenstvo v Sofiji pripravljena. Moje veselje je bilo neizmerno, ko sem izvedela, da sem postala del te ekipe. 11. avgusta smo odleteli na prvenstvo, z močno željo po dobri uvrstitvi. Da smo dobro pripravljene, smo vedele, saj smo v pripravljalnem obdobju izgubile vsega eno tekmo. Kam spadamo v resnici, smo morale pa še pokazati na prvenstvu. Tako smo z velikim čustvenim nabojem in odločnostjo igrale vsako tekmo. Po skupinskem delu smo bile neporažena reprezentanca, kar je vlivalo upanje na visoko uvrstitev. A kako daleč lahko pridemo, si ni nihče niti mislil. Sledila je četrtfinalna zmaga in tudi polfinalna zmaga. Že tu je bilo veselje neizmerno. Z uvrstitvijo v finale smo dosegli dolge sanje, uvrstili smo se v A divizijo, zopet prvič v zgodovini v tej starostni kategoriji.

Neobremenjene z rezultatom smo stopile na parket finalne tekme s Portugalsko. Prevlada na parketu se je končala z edinim možnim zaključkom, postale smo evropske prvakinje. Naša reprezentanca je bila tudi edina s tako bučno in enotno podporo na tribuni. Seveda je tudi to pripomoglo k uspehu, saj smo s še večjo zagnanostjo želele staršem pokazati, zakaj smo bile celo poletje zdoma. Občutek na zmagovalni stopnički je bil res neverjeten. Poslušati slovensko himno na tako velikem tekmovanju je bilo neprecenljivo in ponosno.

Sedaj sem gimnazijka drugošolka. Moje sanje so velike in pestre. Največ jih zajema šport, predvsem košarka. Moja športna pot je bila vse prej kot enostavna, predvsem na račun nekaterih poškodb, ki so me spremljale. A želja po žogi je močnejša in verjamem, da bom lahko uresničevala svoje cilje še naprej.

Seveda pa nama nič od tega ne bi uspelo brez maksimalne podpore staršev in drugih družinskih članov. Na tem mestu bi se jim radi zahvalili za vso podporo, ki so nama jo namenili, ker nam stojijo ob strani ne glede na morebitne posledice vsake sprejete odločitve. Ker so nama pomagali pri težkih odločitvah, naju usmerjali na pravo pot in, najpomembnejše, skupaj z nama delili srečo, ki sva je bili deležni z vsakim uspehom. Hvaležni sva jim za vsako kritiko in spodbudno besedo, ki so nama jo namenili, in čas, ki so si ga vzeli za naju. Veliko lažje je stopati in uresničevati svoje cilje z vedenjem, da ti ob strani stojijo ljudje, ki jih imaš najraje. Najina pot je še dolga in z velikim veseljem bova hodili po njej, saj veva, da imava ne glede na uspeh ali neuspeh podporo s strani najbližjih.

Ajda in Sara Burgar